

हिंदीची सक्ती नको, पण द्वेषही विद्यार्थ्यांच्या हिताचे नाही : शरद पवार

मुंबई : हिंदी भाषेची सक्ती असू नये, पण तिचा द्वेष करणंही विद्यार्थ्यांच्या हिताचं नाही, अशा शब्दांत राष्ट्रवादी काँग्रेस (शरद पवार गट)चे प्रमुख शरद पवार यांनी हिंदी सक्तीच्या मुद्द्यावर आपली पहिली स्पष्ट प्रतिक्रिया व्यक्त केली. देशातील सध्याच्या राजकीय वातावरणात भाषावाद पुन्हा एकदा ऐरणीवर असताना पवार यांनी तितक्याच संतुलित आणि वास्तववादी भूमिकेने चर्चेला नवा दृष्टिकोन दिला आहे. ते म्हणाले, हिंदीची सक्ती होऊ नये हे खरं आहे. पण कोणी ती भाषा शिकत असेल, बोलत असेल, तर फक्त विरोधासाठी विरोध करण्याचं कारण नाही. भाषेच्या नावाने वैर नको. शरद पवार यांनी भाषेच्या निवडीचा निर्णय विद्यार्थ्यांवर आणि त्यांच्या पालकांवर सोडावा, असेही स्पष्ट केलं. एखाद्या विद्यार्थ्याला कोणती भाषा शिकायची हे त्याने आणि त्याच्या पालकांनी ठरवावं. शिक्षणामध्ये सक्ती नको, मार्गदर्शन हवं, असं सांगत त्यांनी राज्यघटनेच्या मूलभूत अधिकारांचा आधार घेत भाषाविषयक स्वातंत्र्याचं समर्थन केलं. पवार पुढे म्हणाले, आपण एक गोष्ट विस्मृ नये. देशातील ५५ ते ६० टक्के जनता ही हिंदी भाषा बोलते. त्यामुळे संवादासाठी, समजुतदारपणासाठी हिंदीचं महत्त्व नाकारता येत नाही. तिच्याकडे दुर्लक्ष करणंही योग्य ठरणार नाही. मात्र त्यांनी स्पष्ट केलं की, हिंदीचं महत्त्व मान्य करणं म्हणजे इतर भाषांचा अवमूल्यन नव्हे. आणि हे कारण देऊन कुणावर सक्ती करणं अजिबात योग्य

मनसेसाठी सध्या हिंदीचा मुद्दा महत्त्वाचा, युतीत तूर्त रस नाही : संदीप देशपांडे

मुंबई : राजकीय वतुळ्यात दोन्ही ठाकरे एकत्र येण्याबाबत चर्चा रंगल्या आहेत. उद्धव ठाकरे यांनीही पक्षाच्या वर्षांपासून दिनी आयोजित मेळाव्यात मनसेसोबतच्या युतीबाबत सकारात्मकता दर्शवली. असे असताना मनसेने मात्र सध्या युतीपेक्षा हिंदी सक्तीविरोधी आंदोलनावर लक्ष केंद्रीत केले आहे. यासंदर्भात बोलताना मनसे नेते संदीप देशपांडे यांनी "आम्ही सध्या हिंदी सक्तीच्या विरोधासाठी रस्त्यावर उतरलो आहोत, युतीमध्ये फारसा रस नाही," असे स्पष्ट केले. त्याचबरोबर युतीचा विषय चर्चेत येत असतानाच, देशपांडे यांनी शिवसेनेच्या गतकालीन निर्णयावरही जोरदार टीका केली आणि उद्धव ठाकरेंच्या उत्साहामागील हेतूवर प्रश्नचिन्ह उपस्थित केले. हिंदी भाषा सक्तीच्या मुद्द्यावरून महाराष्ट्र नवनिर्माण सेनेने सरकारविरोधात तीव्र आंदोलनाचा पवित्रा घेतला आहे. पालक मीटिंग्स, सहा्यांची मोहीम, निदर्शने आणि जनजागृती उपक्रम आयोजित करण्यात येणार असल्याची माहिती मनसे नेते संदीप देशपांडे यांनी दिली.

बेगानी शादी में ठाण्याचा अब्दुल्ला का नाचतो संजय राऊत यांचा एकनाथ शिंदेंवर निशाणा

मुंबई : भाजपमध्ये जाण्यासाठी शिंदे गट खूप उक्कळ झाला होता, तुम्ही तुमचे बघा. दोन भावांनी कुणासोबत युती करावी हा आमचा प्रश्न आहे. तुम्ही कोण आहात? बेगानी शादी में ठाण्याचा अब्दुल्ला का नाचतो आहे, असे म्हणत ठाकरे गटाचे खासदार संजय राऊत यांनी एकनाथ शिंदेंवर निशाणा साधला आहे. संजय राऊत पुढे बोलताना म्हणाले की, राज ठाकरे-उद्धव ठाकरे हे भाऊ आहेत. दोन पक्ष एकाच विचारधारेचे आहे दोघे ठरवतील काय करायचे ते, ठाण्याच्या अब्दुल्लाचा काय संबंध असा टोला संजय राऊतांनी एकनाथ शिंदेंना लगावला आहे. शिवसेनेच्या मेळाव्यात शिंदेंनी मनसे-उबाठा युतीवर केलेल्या टीकेला त्यांनी प्रत्युत्तर दिले आहे. एकनाथ शिंदे यांच्या तोंडी जी भाषा आहे ना ती अघोरी विद्या करणाऱ्यांची भाषा आहे. मारणं, मूर्ख, हत्या हे शब्द वापरणारे अघोरी लोक आहेत. ज्यांनी आयुष्यभर तुम्हाला पासले त्यांच्याबद्दल असे बोलणे नीचपणाचे आहे, असे ठाकरे गटाचे नेते संजय राऊत यांनी म्हटले आहे. एकनाथ शिंदेंचा दोघे बंधू एक येण्याच्या चर्चेवर तीळपापड का झाला आहे. त्यांची अघोरी विद्या कामा येत नाही का?, असा खोचक सवाल राऊतांनी केला आहे. पुढाव्हटीमध्ये काफलेले रेडे तुम्हाला यश देत नाही का? फडणवीस यांनी तुमचे पापमुसणं केले.

महाराष्ट्रातील स्टार्टअप्सना मिळणार गुगलचे बळ : मंगलप्रभात लोढा

मुंबई : राज्यात अधिकाधिक उद्योजक तयार व्हावेत यासाठी राज्य सरकारकडून मागील काही वर्षांपासून स्टार्टअप्सना प्राधान्य दिले आहे. त्याचधर्तीवर आता राज्यातील कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) स्टार्टअप्सना अधिक सक्षम करण्यासाठी राज्य सरकारने पावले उचलली आहेत. त्यानुसार कृत्रिम बुद्धिमत्ता स्टार्टअप्सना माहिती क्षेत्रातील जागतिक कंपनी असलेल्या गुगलचे बळ मिळणार आहे. गुगलच्या माध्यमातून या स्टार्टअप्सना उद्योगासाठी जगाच्या कानाकोपऱ्यात संधी उपलब्ध होणार आहे. त्यामुळे भविष्यात भारतातील स्टार्टअप्सना नवीन संधी उपलब्ध होण्याबरोबरच त्यांना जागतिक ओळख मिळण्याचा मार्ग मोकळा होणार आहे. महाराष्ट्रातील स्टार्टअप्सना जागतिक स्तरावर गेण्यासाठी कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता मंत्री मंगलप्रभात लोढा प्रयत्नशील आहेत. या अनुषंगाने माहिती क्षेत्रातील अग्रगण्य जागतिक कंपनी गुगलच्या सहकार्याने महाराष्ट्रात उद्योगाच्या नव्या संधी निर्माण करण्याचा प्रयत्न सुरू आहे.

चंद्रभागेत बुडून तरुण भाविकाचा मृत्यू

■ महासागर प्रतिनिधी, पंढरपूर, दि. २० : आषाढी एकादशी यात्रेला अवघे काही दिवस उरले असताना पंढरपूरमध्ये एक दुर्दैवी घटना घडली आहे. चंद्रभागा नदीत बुडून शुभम पावले (वय २७) या तरुण भाविकाचा मृत्यू झाला आहे. या घटनेमुळे भाविकांमध्ये हळहळ व्यक्त होत आहे.

मिळलेल्या माहितीनुसार, शुभम पावले हा आपल्या मित्रांसोबत विठ्ठलाच्या दर्शनासाठी पंढरपूरला आला होता. पुंडलिक मंदिराशेजारील चंद्रभागा नदीपात्रात स्नानासाठी उतरला असता पाण्याचा अंदाज न आल्यामुळे तो बुडाला, अशी शक्यता वर्तवली जात आहे. या घटनेची

माहिती मिळताच तात्काळ शोध मोहीम राबवण्यात आली. तब्बल चार तासांच्या अथक प्रयत्नांनंतर शुभमचा मृतदेह सापडला. या अपघातामुळे आषाढी वारीच्या पारश्वर्भूमीवर सुरक्षेच्या उपाययोजनांवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. तुकाराम महाराज आणि संत ज्ञानेश्वर महाराज यांच्या पालख्या आज पुण्यात मुक्कामी आहेत. पुणे महानगरपालिका आरोग्य विभाग वारकऱ्यांच्या सेवेसाठी सज्ज असून, पालख्यांच्या मुक्कामस्थळी वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. आषाढी वारीसाठी उजनी धरणातून भीमा नदीत (चंद्रभागा) १६०० क्युसेक्सने पाणी सोडण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियान अंतर्गत आदिवासी समाजाच्या गावात १७ प्रकारच्या योजना राबविणार : मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस

■ महासागर प्रतिनिधी, जळगाव, दि. २० : धरती आबा जनजातीय ग्राम उत्कर्ष अभियानअंतर्गत राज्यातील आदिवासी गावांमध्ये १७ प्रकारच्या योजनांची अंमलबजावणी करून आदिवासी समाजाचा कायापालट केला जाणार असल्याचे प्रतिपादन मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी केले. धरणावर येथे उभारण्यात आलेल्या क्रांतिकारी खाऱ्याजी नाईक स्मारकाचे उद्घाटन व जामनेर तालुक्यातील गोद्री फत्तेपूर येथे गोर बंजारा आणि लंबाना कुंभ स्मृतीस्थळी पाच कोटी रुपयांच्या विविध विकासकामांचे ई-भूमिपूजन मुख्यमंत्री फडणवीस यांच्या हस्ते करण्यात आले. यावेळी धरणावर येथे आयोजित कार्यक्रमात मुख्यमंत्री बोलत होते.

कार्यक्रमाला केंद्रीय राज्यमंत्री रक्षाताई खडसे, जलसंपदा मंत्री गिरीश महाजन,

पाणीपुरवठा व स्वच्छता मंत्री तथा पालकमंत्री गुलाबराव पाटील, वस्त्रोद्योग मंत्री संजय सावकारे, आदिवासी विकास मंत्री डॉ. अशोक वुईके, खासदार रिमता वाघ, आमदार सुरेश भोळे, आमदार मंगेश चव्हाण,पद्मश्री चैत्राम पवार, अनिल

भालेराव, शरदराव ढोले, जिल्हाधिकारी आयुष प्रसाद आदी उपस्थित होते.

मुख्यमंत्री श्री. फडणवीस म्हणाले, क्रांतिकारी खाऱ्याजी नाईक स्मृतीस्मारक अत्यंत सुंदर झाले आहे. राणी दुर्गावती, भगवान बिरसा मुंडा, सिद्धू-कान्हू, तंट्या मामा, झलकारी बाई, राधोजी भांगरे, भिमा नाईक, रुमाल्या नाईक, राणा पुंजा भिल, यांच्यासारख्या अनेक नायकांचे दर्शन या स्मारकात घडते. हे स्मारक केवळ ऐतिहासिक नाही, तर येथे आश्रमशाळा असून अस्मिता जागवण्याचे कार्यही केले जाते.

भविष्यात येथे महिलांसाठी कौशल्य विकास व फळप्राप्ती प्रशिक्षण केंद्र उभारले जाईल. संस्कृती संवर्धनाचाही उपक्रम येथे राबविण्यात येईल.

छत्रपती शिवाजी महाराजांनी स्वातंत्र्याचा लढा सुरू केला आणि त्यानंतर जनजाती समाजातील अनेक नायकांनी इंग्रजांविरुद्ध लढा दिला. परंतु त्यांचा इतिहास दुर्लक्षित राहिला. स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवाच्या निमित्ताने अशा नायकांची माहिती नव्या पिढीपर्यंत पोहोचवण्याचा प्रयत्न होत आहे. त्यातून नव्या पिढीला प्रेरणा मिळेल, असे मुख्यमंत्री श्री. फडणवीस यांनी सांगितले.

खाऱ्याजी नाईक यांनी १८५७ च्या समरात भिल्ल जमातीचे ३० हजार लढव्ये उभे करून महाराष्ट्र व मध्यप्रदेशात मोठा लढा दिला. त्यांच्या लढ्यामुळे इंग्रजांची सत्ता हादरली. इंग्लंडहून त्यांना ठार करण्याचे

आदेश आले. त्यांच्यावर त्या काळी दोन हजार रुपयांचे बक्षीस ठेवले होते. त्यांनी इंग्रजांचा खजिना लुटून शस्त्र खरेदी केली. हजिथे अन्याय, तिथे खाऱ्याजी नाईकहू हे समीकरण बनले होते. अंबापाणीच्या लढाईत महिलांनीही शौर्य दाखवले. खाऱ्याजी नाईक अधिक काळ जगले असते तर कदाचित इंग्रजांना भारत सोडावा लागला असता, असेही मुख्यमंत्री श्री. फडणवीस यांनी सांगितले. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या पुढाकाराने सुरू झालेल्या 'धरती आबा' योजनेंतर्गत राज्यातील आदिवासी गावांमध्ये १७ प्रकारच्या योजनांची अंमलबजावणी होणार आहे. केंद्र शासनाने यासाठी ८० हजार कोटी रुपये मंजूर केले असून, पुढील ५ वर्षांत एकही आदिवासी बांधव बेरार राहणार नाही. त्यांना शिक्षण, रोजगार व रस्त्यांची सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येईल.

विकसित महाराष्ट्र २०४७' साठी सर्वेक्षणामध्ये नागरिकांनी मत नोंदवावे

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० : 'विकसित महाराष्ट्र २०४७' चे व्हिजन डॉक्युमेंट तयार करण्यासाठी विविध १६ क्षेत्र निहाय नागरिकांचे मत, अपेक्षा, आकांक्षा व प्राथम्यक्रम जाणून घेण्याच्या दृष्टीने राज्यव्यापी नागरिक सर्वेक्षण करण्यात येणार आहे. उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या क्युआर कोडवर नागरिकांनी आपले मत नोंदवून विकसित महाराष्ट्राच्या संकल्पनेमध्ये योगदान द्यावे. या सर्वेक्षणामध्ये नागरिकांची कोणतीही वैयक्तिक माहिती संकलित करण्यात येणार नाही.

केंद्र सरकारकडून स्वातंत्र्याच्या अमृत महोत्सवानिमित्त भारताला सन २०४७ पर्यंत विकसित भारत - भारत@२०४७ करण्याचा संकल्प करण्यात आला आहे. महाराष्ट्र राज्याची अर्थव्यवस्था सन २०२९ पर्यंत १ ट्रिलियन डॉलर व सन २०४७ पर्यंत ५ ट्रिलियन डॉलरपर्यंत पोहोचविणे हे राज्याचे ध्येय आहे. राज्याच्या ध्येयाची पूर्तता करण्याच्या दृष्टीने प्रत्येक क्षेत्राचा ठसा राज्याच्या अर्थव्यवस्थेवर उमटवा यासाठी

करावयाचा आहे. आराखडा तयार करताना त्या-त्या क्षेत्रातील तज्ज्ञ व्यक्ती, शासकीय/अशासकीय संस्थांशी सल्लामसलत करण्यात येणार आहे.

विकसित महाराष्ट्राच्या व्हिजन मध्ये नागरिकांचे मत, अपेक्षा, आकांक्षा व प्राथम्यक्रम जाणून घेण्याच्या दृष्टीने राज्यव्यापी नागरिक सर्वेक्षण अभियानाचे उद्घाटन मुख्यमंत्री श्री. फडणवीस यांनी दिनांक १७ जून, २०२५ रोजी झाले आहे.

सर्व आयुक्त, जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकार्यांपासून गावपातळीवरील कार्यालय प्रमुखांनी सर्वेक्षणामध्ये सर्व नागरिकांनी आपले अभिप्राय नोंदवावेत यासाठी दर्शनी भागावर फलक लावावेत, असे निर्देश मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी दिले आहेत. यामध्ये नागरिकांनी क्युआर कोडवर आपले मत नोंदवून विकसित महाराष्ट्राच्या संकल्पनेमध्ये योगदान द्यावे. या सर्वेक्षणामध्ये सहभाग घेतलेल्या नागरिकांची कोणतीही वैयक्तिक माहिती संकलित करण्यात येणार नाही.

महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमावादासाठी उच्चाधिकार समितीची पुनर्रचना मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली १८ सदस्यांची नव्याने नियुक्ती

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० : महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमाप्रश्ना संदर्भातील धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी राज्य शासनाने उच्चाधिकार समितीची नव्याने पुनर्रचना केली आहे. या समितीच्या अध्यक्षपदी मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस असतील, तर उपमुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे आणि अजित पवार यांच्यासह राष्ट्रवादी काँग्रेसचे (शरद पवार) सर्वेसर्वा शरद पवार यांचा ही या समितीत समावेश करण्यात आला आहे. सर्वपक्षीय आणि सर्वसमावेशक अशी ही समिती तयार केली

असून, सीमावादासंदर्भात राजकीय आणि प्रशासकीय पातळीवर समन्वय ठेवण्यासाठी तिचे कार्य महत्त्वाचे राहणार आहे.

नव्या सरकारच्या स्थापनेनंतर उच्चाधिकार समितीची पुनर्रचना करण्यात आली आहे. महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमा प्रश्न सोडविण्यासाठी समिती कार्यरत असणार आहे. या समितीच्या माध्यमातून सीमावादातील न्यायालयीन लढाई, सीमाभागातील विकासाचे प्रश्न तसेच कन्नड भाषिक राज्यातील मराठी भाषिकांचे हक्क व सुरक्षा यासारख्या मुद्द्यांवर सुसंगत आणि सशक्त धोरण राबवले जाणार आहे.

एक मुख्यमंत्री आणि दोन मुख्यमंत्र्यांसह राज्यसभा सदस्य शरद पवार, लोकसभेचे नारायण राणे, माजी मुख्यमंत्री पृथ्वीराज चव्हाण, उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाचे समन्वयक मंत्री चंद्रकांत पाटील, पर्यटन मंत्री व समिती समन्वय शंभूराज देसाई, मंत्री प्रकाश आंबेडकर यांच्यासह आमदार जयंत पाटील, सुरेश खाडे, सुधीर गाडगीळ, सचिन शेठ्ठी, रोहित पाटील, राज्य नियोजन मंडळचे कार्यकारी अध्यक्ष राजेश क्षीरसागर, विधान परिषदेचे विरोधी पक्ष नेते अंबादास दानवे यांचा समितीत समावेश केला आहे.

बाणेमध्ये डंपरच्या धडकेत दुचाकीस्वार तरुणीचा मृत्यू

■ महासागर प्रतिनिधी, पुणे, दि. २० : भरधाव डंपरच्या धडकेत दुचाकीस्वार तरुणी मृत्युमुखी पडल्याची घटना बाणेर परिसरात घडली. अपघातात दुचाकीवरील सहप्रवासी तरुणी जखमी झाली. याप्रकरणी बाणेर पोलीसांनी डंपरचालकाविरुद्ध गुन्हा दाखल केला. तेजल प्रकाश तावडे (वय २७, रा. तलासरी, जि. ठाणे) असे मृत्युमुखी पडलेल्या तरुणीचे नाव आहे. अपघातात प्राची जगनाथ पाचगे (वय २८, रा. डंगे चौक, धेरगाव) जखमी झाली. तिच्यावर खासगी रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत. याप्रकरणी डंपरचालक राहुल भीमराव राठोड (वय २४, रा. भोंवडे वस्ती, रावेर) याच्याविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. त्याला पोलीसांनी अटक केली. याबाबत प्राची पाचगे हिने बाणेर पोलीस ठाण्यात फिर्याद दिली आहे. पोलीसांनी दिलेल्या माहितीनुसार, तेजल आणि प्राची बाणेर भागातील ज्युपिटर हॉस्पिटल परिसरातून गुरुवारी सायंकाळी पाचच्या सुमारास दुचाकीवरून निघाल्या होत्या. त्या वेळी गणेश मंदिर चौकात भरधाव डंपरने दुचाकीला धडक दिली. अपघातात तेजल गंभीर जखमी झाली. तेजल आणि प्राचीला तातडीने रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. उपचारांपूर्वीच तिचा मृत्यू झाला होता. अपघातानंतर पसार झालेल्या डंपरचालकाविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला. डंपरचालक राठोड याला रात्री उशीरा अटक करण्यात आली. सहायक पोलीस निरीक्षक केकाण तपास करत आहेत.

उद्धव ठाकरेंचा आगामी निवडणुकीसाठी प्लॅन तयार मनसे युतीबाबत सकारात्मक

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० : राज्यातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांसाठी शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे गटाने निवडणुकीसाठी कंबर कसली आहे. या पार्श्वभूमीवर गुरुवारी पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांच्या अध्यक्षतेखाली जिल्हाप्रमुख आणि संपर्क प्रमुखांची महत्त्वपूर्ण बैठक पार पडली. स्थानिक पातळीवर युती व आघाडीच्या शक्यतेचा अभ्यास करण्याच्या सूचनांसह, मनसेसोबतच्या युतीबाबतही ठाकरेंनी सकारात्मक भूमिका दर्शवली. राज ठाकरेंसोबत नाहीच जुळले तर? उद्धव ठाकरेंकडून बँकअप प्लॅनिंगला सुरवात करण्यात आली आहे. त्याचबरोबर मतदार यादीतील वाद, बोगस नावे आणि निवडणूक यंत्रणेतील चुटींवर विशेष लक्ष देण्याचे आदेश पदाधिकाऱ्यांना देण्यात आले.

शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाच्या जिल्हा आणि संपर्क प्रमुखांची आज दुपारी १२ वाजता शिवसेना भवनात बैठक झाली. या बैठकीत स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या निवडणुकांसाठी आघाडी की मनसे संघास्यद वादीबाबत कार्यकर्त्यांना माहिती संकलनाचे आदेश दिले आहेत. मतदार याद्यांचा अभ्यास करा, लोकसभेनंतर विधानसभा निवडणुकीत मतदार कसे वाढले? गटप्रमुखांनी ४० लाख मतदार कसे वाढले हे तपासा, मतदार याद्यांचा घोळाबाबत माहिती समोर आणा अशा सूचना उद्धव ठाकरेंनी केल्या आहेत.

पक्ष म्हणून लढण्यास तयार राहण्याच्या सूचना उद्धव ठाकरे यांनी दिल्या. महिन्याभरात हा अहवाल जिल्हाप्रमुख संपर्कप्रमुख यांनी द्यायचा आहे. आगामी काळात मनसेसोबत युतीसाठी आपण सकारात्मक आहोत. मात्र, स्थानिक पातळीवर युती, आघाडी संदर्भात आढावा घेऊन माहिती द्या, अशा सूचना उद्धव ठाकरे यांनी जिल्हाप्रमुखांना दिल्या आहेत. स्थानिक पातळीवर कुठे आघाडी, युती करायची याबाबतचा निर्णय पक्ष घेईल. त्यामुळे महिन्याभरात हा अहवाल जिल्हाप्रमुख संपर्कप्रमुख यांनी देण्याच्या सूचना केल्या आहेत. उद्धव ठाकरे यांनी मतदार याद्यांमधील सोबत युती केल्याने पक्षाचा फायदा होईल, याची स्थानिक पातळीवरील नेत्यांशी चर्चा करून घ्यायची आहे अहवाल सादर करण्याचे आदेश उद्धव ठाकरे यांनी दिले आहेत.

कोकण किनारपट्टीवर रेड अलर्ट

■ महासागर प्रतिनिधी, मुंबई, दि. २० : मुंबईसह उपनगरात मागील दोन दिवसांपासून मुसळधार पाऊस सुरू आहे. आज मुंबई आणि कोकण किनारपट्टीवर रेड अलर्ट जारी करण्यात आला आहे. मुंबई, ठाणे, पालघर या भागात गेल्या २४ तासांत सर्वत्र मुसळधार ते अतिमुसळधार पाऊस झाला आहे.

दरम्यान आयएमडीने व्यक्त केलेल्या अंदाजानुसार, कोकणातील रायगड, रत्नागिरी जिल्ह्याला २० ते २२ जूनपर्यंत वरील अलर्ट देण्यात आला आहे. या जिल्ह्यांमध्ये तुफान पावसाची शक्यता असून नागरिकांना आवश्यक असेल तरच घराबाहेर पडावे.

२० जूनला नंदुरबार, धुळे, जळगाव, नाशिक, छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यात तर पुढील ५ दिवस मराठवाड्यात आणि विदर्भ, मध्य महाराष्ट्रात ३ दिवस तुरळक ठिकाणी हलका ते मध्यम पाऊस होईल. पुण्यात २०, २२ जूनला तुरळक ठिकाणी मुसळधार ते अतिमुसळधार पाऊस होऊ शकतो, असे हवामानतज्ज्ञ माणिकराव खुळे यांनी सांगितले. इगतपुरीत गुरुवारी १४६, त्र्यंबकला १४३, तर नाशिकमध्ये ६० मिमी पावसाची नोंद झाली. त्यामुळे २४ तासांत गंगापूर धरणाचा साठा १४.७२, तर दारणाचा १४.६२ टक्क्यांनी वाढला. दारणातून ४७४२, तर नांदूर-मधमेश्वरमधून जायकवाडीच्या दिशेने

२४,९९८ क्युसेकने विसर्ग सुरू होता. दारणात ४३ टक्के साठा झाल्याने पाणी सोडण्याच्या कोटकांनुसार विसर्ग करण्यात आला. ५ वर्षांनंतर प्रथमच दारणातून जूनमध्ये विसर्ग झाला. खळखळणारे पाण्याचे प्रवाह आणि हिरव्यागार निसर्गाचा संगम भंडारदरा परिसरात अनुभववायला मिळतो. धरणाच्या कुशीतील धबधब्यांचा हा निसर्गनाद पर्यटकांना आपल्याकडे आकर्षित करत आहे. भंडारदरा परिसरात सध्या ८ ते १० धबधबे प्रवाहित झाले आहेत. एरव्ही जुलै-ऑगस्ट महिन्यात मान्सूनचा जोरदार पाऊस झाला की धबधबे प्रवाहित होतात. पण यंदा प्रथमच जूनमध्ये निसर्गाचे हे आलहाददायक चित्र पाहायला मिळत आहे. कळसुबाई हरिश्चंद्रगड अभयारण्य परिसरातील आणि भंडारदर्यापासून १० किलोमीटर अंतरावर असलेल्या कोळटेंगे धबधब्याचे मनोहारी दृश्य. गेल्या काही दिवसांत येथे पर्यटकांची संख्याही वाढली.

जयकुमार गोरें खंडणी प्रकरणात दिल्लीच्या मांत्रिकाला अटक

■ महासागर प्रतिनिधी, सोलापूर, दि. २० : राज्याचे ग्रामविकास मंत्री जयकुमार गोरें यांच्या खंडणी प्रकरणात पोलीसांनी राजधानी दिल्लीतून एका मांत्रिकाला अटक केली आहे. याच मांत्रिकाच्या इशान्यानुसार एका महिलेने गोरें यांच्याकडे खंडणी मागितल्याचा आरोप आहे. साताऱ्यातील वडूज पोलीसस्थाना पथकाने ही कारवाई केली आहे. या कारवाईमुळे या प्रकरणी अनेक मोठे खुलासे होण्याची शक्यता व्यक्त केली जात आहे.

मंत्री जयकुमार गोरें यांनी आपल्याला विवस्त्र फोटो पाठवल्याचा आरोप एका महिलेने केला होता. या प्रकरणी महायुतीच्या गोटात एकच खळबळ माजली होती. पण त्यानंतर त्याच महिलेला मंत्री गोरें यांच्याकडून १ कोटी रुपयांची खंडणी मागितल्याप्रकरणी अटक करण्यात आली होती. त्यामुळे तिने केलेल्या आरोपांची हावा निघून गेली होती. या पार्श्वभूमीवर वडूज पोलीसांनी दिल्लीत जाऊन

अशोक शर्मा नामक मांत्रिकाला अटक केली आहे. या प्रकरणी आगोदरच खंडणी मागण्याच्या महिलेसह सत्ताधारी शिवसेनेचे (शिंदे गट) पदाधिकारी अनिल सुभेदार व अन्य एका पत्रकाराला अटक करण्यात आली आहे. पोलीसांच्या माहितीनुसार, मांत्रिक अशोक शर्मा हा राजधानी दिल्लीतील लक्ष्मीनगर परिसरात वास्तव्यास होता. तोच मंत्री जयकुमार गोरें यांच्याकडे खंडणी मागण्याच्या महिलेला वेळेवेळी मार्गदर्शन करत होता. त्याने तशी कबुलीही पोलीसांकडे दिली आहे. दिल्लीत एक मांत्रिक संबंधित महिलेला मदत करत असल्याची गुप्त खबर पोलीसांना मिळाली होती. त्यानुसार वडूज पोलीसांच्या एका पथकाने दिल्लीत धाव घेतली होती. खंडणी मागण्याच्या महिलेला मिळणाऱ्या १ कोटींच्या खंडणीचा काही हिस्सा या मांत्रिकाला देण्याचे ठरले होते, असे पोलीसांनी सांगितले आहे.

कृषी सहाय्यकांच्या हलगर्जीपणामुळे ‘पोखरा’ योजनेतील गावे अडचणीत

पिंपळगाव बु लाडेगाव सह चार गावांचा प्रकल्प अंधारत

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
कारंजा - तालुक्यात पिंपळगाव बु लाडेगाव ‘पोखरा’जलसंधारण योजनेत आधीच समाविष्ट असलेल्या लाडेगाव, कामठा, पिंपळगाव व पिंपरी मोडक या गावांना आता अंमलबजावणीत अडथळा निर्माण होण्याची शक्यता आहे.

कारण, स्थानिक कृषी सहाय्याकांकडून योजनेतील आवश्यक कार्यवाही व दस्तऐवजीकरणामध्ये झालेल्या दुर्लक्षामुळे संबंधित विकासकामे वेळेवर शेतकऱ्यांच्या प्रस्तावांची पूर्तता आणि अहवाल पाठवणे गरजेचे होते. मात्र, संबंधित अधिकाऱ्यांनी वेळेत जबाबदारी पार पाडली नसल्याचा ग्रामस्थांचा आरोप आहे. योजना मंजूर असूनही आमच्या गावात काहीच प्रत्यक्षात दिसत नाही. कागदोपत्री सर्व काही

असूनही काम ठप्प आहे, ही शेतकऱ्यांची फसवणूक नाही का?’ असा सवाल शेतकरी विचारत आहेत.या सर्व प्रकाराची दखल घेऊन तालुका कृषी अधिकारी यांनी त्वरित कारवाई करून प्रलंबित कामांना गती द्यावी, अशी ग्रामस्थांची मागणी आहे. अन्यथा, आंदोलनाचा इशाराही काही गावकऱ्यांनी दिला आहे.तालुका कृषी अधिकारी यांच्या पुढील निर्णयाकडे आता संपूर्ण परिसराचे लक्ष लागून आहे.

मालेगावातील खेळाडूंनी आंतरराष्ट्रीय कराटे स्पर्धेत गाजवले नाव

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
मालेगाव - गोवा येथे नुकत्याच पार पडलेल्या आंतरराष्ट्रीय कराटे स्पर्धेत मालेगाव तालुक्यातील सात खेळाडूंनी उत्कृष्ट कामगिरी करत वाशिम जिल्ह्याचे नाव उज्वल केले. या यशस्वी खेळाडूंचा शतकोीन कराटे असोसिएशन इंडियाच्या वतीने मालेगावच्या सत्यसाई हॉल येथे सत्कार करण्यात आला.

या कार्यक्रमात प्रमुख पाहुण्या म्हणून मालेगावच्या नायब तहसीलदार सौ. गोरे मंडम, पोलीस अधिकारी पीएसआय लोढे मंडम, तसेच समाजसेविका सौ. पूनम मुंदडा उपस्थित होत्या. त्यांच्याहस्ते

खेळाडूंना गौरवचिन्ह व प्रमाणपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला.

● **खेळाडूंनी मिळवलेली पदके:**
गोल्ड मेडल: भूमिका गायकवाड, दीक्षा तायडे, सत्यक गुड्डे, सित्वर मेडल: नयन कांबळे, दिव्य रत्न वैद्य, पायल भालेराव ब्रॉन्झ मेडल: वृषाली वाळले कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन सेनसई देवानंद वैद्य यांनी केले.

कार्यक्रमाच्या अध्यक्षीय भाषणात नायब तहसीलदार गोरे मंडम यांनी विद्यार्थ्यांचे मनोबल वाढवले आणि त्यांना पुढील वाटचालीसाठी शुभेच्छा दिल्या.पीएसआय लोढे मंडम यांनी ‘खेळ हे केवळ स्पर्धा नसून व्यक्तिमत्त्व विकासाचे साधन

► गौरवकुमार इंगळे ►

मंगरूळपीर - शहरातील नगर परिषद प्राथमिक शाळा क्रमांक दोन येथील नवीन वर्गखोल्यांच्या बांधकामात गंभीर अनियमितता समोर आली असून, शाळेच्या पायाभरणीसाठी निकृष्ट दर्जाचा जुना मलबा वापरण्यात येत असल्याचे धक्कादायक वास्तव उघड झाले आहे. शिक्षणाच्या पवित्र मंदिराचे पाय निकृष्टपणाच्या विटांनी रचले जात असतील, तर त्या शाळेतून उज्वल भविष्य कसे घडणार? असा सवाल संतप्त पालक विचारू लागले आहेत.

सदर काम जिल्हा वार्षिक योजना २०२५-२६ अंतर्गत ‘नाविन्यपूर्ण योजना’ म्हणून सुरू करण्यात आले असले तरी अंदाजपत्रकात स्पष्टपणे नमूद

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
वाशीम - वत्सगुल्म क्रीडा मंडळ आयोजित तसेच वाशिम जिल्हा खो-खो असोसिएशन च्या मान्यतेने खो-खो चा महासंग्राम जिल्हास्तरीय खुल्या पुरुष गट खो-खो स्पर्धा नुकत्याच वाशिम जिल्हा क्रीडा संकुल येथे पार पडला असून यामध्ये जिल्हा भरतातून विविध क्रीडा

मंडळाचे खो-खो चे संघ दाखल झाले होते.

या स्पर्धेमध्ये प्रथम क्रमांकाचे बक्षीस ५००१ रुपये तथा ट्राफि मालेगाव तालुक्यातील चिवरा येथील तुळजाई क्रीडा मंडळाने तर दुसऱ्या क्रमांकाचे बक्षीस ३००१ रुपये तथा ट्राफी वाशिम येथील यजमान असलेले वत्सगुल्म क्रीडा मंडळ वाशिम यांनी

तर तिसऱ्या क्रमांकाचे २००१ रुपयांचे बक्षीस वाई येथील विरुजी मस्के विद्यालय वाई यांनी पटकावले आहे.. या कार्यक्रमाचे उदघाटन जिल्हा क्रीडा अधिकारी किशोर बोडे ,सुमित मापारी यांच्या हस्ते करण्यात आले तर कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी राजस्थान कॉलेज चे प्राचार्य प्रा.डॉ.ओमप्रकाश झंवर हे होते

,तर प्रमुख उपस्थिती म्हणून जिल्हा खो-खो असोसिएशन चे सचिव गोविंद राऊत ,प्रा डॉ. पुरुषोत्तम वानखेडे ,सुनील कांबळे ,विशाल राऊत ,कैलास भोयर हे होते या स्पर्धेच्या यशस्वीतेकरिता वत्सगुल्म क्रीडा मंडळाचे साहिल राऊत ,प्रदीप अंभोरे ,कारण उंडाळ ,इत्यादी सद्यस्थानी परिश्रम घेतले.

‘मै हु खुश रंग हिना’... मंगरूळपीर नगरपरिषद बांधकाम विभागाचा गंधयुक्त कारभार!

शिक्षणाच्या मंदिरात भ्रष्टाचाराची पायाभरणी

असलेल्या मान्यताप्राप्त गौण खनिजाऐवजी मलबा टाकून नियमांची उघडपणे पायमल्ली होत आहे. अंदाजपत्रक व आराखडा हाच कागदी टोकन बनवला जातो का? असा सवाल आता जनतेतून उठू लागला आहे.शाळेच्या बांधकामात निकृष्ट मलब्याचा

वापर हा केवळ बांधकामाच्या दर्जाशी संबंधित नसून, तो बालकांच्या सुरक्षिततेशीही थेट संबंधित आहे. जुनी इमारत पडून त्याचा मलबा पायाभरणीत टाकला जाणे, हे सरळसरळ प्रशासनाच्या हलगर्जीपणाचे आणि बांधकाम विभागाच्या भ्रष्ट

कारभाराचे लक्षण आहे.असंतोषाची ठिणगी आता राजकीय वरदहस्ताच्या चर्चेत पेटली असून, काम करणाऱ्या ठेकेदाराच्या मनमानीमागे नेमकी कुणाची छत्रछाया आहे, याबाबत चर्चेला उधाण आले आहे. ८० लाख रुपयांच्या या कामात कोणत्या

हित संबंधांना खतपाणी घालण्यात येत आहे? अशी जनतेत तिव्र प्रतिक्रिया आहे.नगरपरिषदेचा बांधकाम विभाग हे काही ‘हिना रंगवणारे’ सौंदर्यप्रदर्शन नाही. इथल्या अधिकाऱ्यांची भूमिका ‘बघतो’, ‘पाहतो’, ‘नंतर करू’ यावरच मर्यादित का? याचा

सडेतोड जाब विचारण्याची वेळ आली आहे. सदर प्रकरणात कोणतेही अधिकृत पत्र, शिफारस, वा परवानगी न घेता मलबा वापरणे ही गंभीर प्रशासनिक चूक असून, जिल्हाधिकारी कार्यालय वाशिम यांनी या प्रकरणाची तत्काळ चौकशी करून जबाबदारांवर कारवाई करावी, अशी जोरदार मागणी होत आहे. शहरातील नागरीक, पालक, सामाजिक कार्यकर्ते यांच्यात यामुळे तीव्र अस्वस्थता असून, ‘रात्री उशिरापर्यंत खुले असणारे नगरपरिषद कार्यालय नेमकं कोणासाठी?’ अशी चर्चाही सध्या शहरात रंगू लागली आहे. आता जनता फक्त वाचक नाही, ती विचारणारी आहे - आणि यावेळी उत्तर मागण्यासाठी रस्त्यावरही येईल.

एक दिवशीय शिक्षक प्रशिक्षण

► महासागर प्रतिनिधी ►

मानोरा - संत वामन महाराज इंग्लिश स्कूल अँड ज्युनियर कॉलेज,धामणी मानोरा आणि व्हर्सटाइल एज्युकेअर सिस्टिम (VES) मुंबई यांच्या संयुक्त विद्यमाने आयोजित राष्ट्रीय ब्रेन अँड स्किल डेव्हलपमेंट शिक्षक प्रशिक्षण-२०२५ पार पडले. ९

या शिक्षक प्रशिक्षण वाशिम जिल्ह्यातील गोविंद न्यू इंग्लिश स्कूल कारंजा शाळेच्या मुख्याध्यापिका- अपर्णा कदम, आशा इंटरनॅशनल स्कूल कामरगाव शाळेच्या अध्यक्षा ज्योती साखरे, इंडियासफाऊडेशन इंग्लिश स्कूल मंगरूळपीर शाळेचे संचालक सचिन महाकाल संत वामन महाराज इंग्लिश स्कूल मानोरा शाळेचे संचालक व मेस्टा संघटना विदर्भ अध्यक्ष

अभिजीत देशमुख मुख्याध्यापिका सोनारी राऊत ,ह्या राष्ट्रीय शिक्षक प्रशिक्षण कार्यक्रमाला व्हर्सटाइल एज्युकेअर सिस्टिम (VES) टीम मुंबई. मान्यवरांनी प्रशिक्षणा दरम्यान भेटी देऊन आपल्या शाळेतील संपूर्ण विद्यार्थ्यांचे ब्रेन अँड स्किल डेव्हलपमेंट करण्याकरिता मार्गदर्शन केले. विद्यार्थ्यांना सोप्या पद्धतीने फोनिक्स, अ‍ॅबॅकस, हस्ताक्षर सुधारणा - इंग्रजी व मराठी,

रुबिक क्यूब, वैदिक गणित आणि फायनान्शियल लिटरसी या विषयांमध्ये आपली प्रतिभा दाखविता ह्यायला हवी विद्यार्थ्यांच्या माध्यमातून शाळांचे नाव उज्ज्वल करायला हवे. असे अभिजित देशमुख ह्यांनी मनोगत व्यक्त केले. ह्या सर्व शिक्षकांनी उत्तम प्रकारे प्रशिक्षण घेऊन ह्या प्रशिक्षणाचा आपल्या शाळेत नव्या संकल्पना राबवणे, शिक्षकांना नवनवीन कल्पनाभिमुख संकल्पना सादरी करण्याचे प्रशिक्षण देण्यात आले. विद्यार्थ्यांना विविध कौशल्ये आत्मसात करून यावर विशेष भर दिला आहे. पुस्तकी शिक्षणाबरोबरच कौशल्याधारित शिक्षणाची गरज ओळखून शाळेत स्किल डेव्हलपमेंट वर आधारित प्रशिक्षण यांसारखे विविध स्किल कौशल्याचे शिक्षकांना प्रशिक्षण देण्यात आले.

कारंजा शहरात हेल्मेट रॅलीचे आयोजन

► महासागर प्रतिनिधी ►

कारंजा - रस्ता सुरक्षा आणि अपघातास आळा घालण्याच्या उद्देशाने कारंजा शहरात आज एक विशेष हेल्मेट रॅलीचे आयोजन करण्यात आले. या रॅलीचे आयोजन पोलीस विभागाच्या वतीने करण्यात आले असून, जनतेमध्ये वाहतूक नियमांबाबत जागरूकता निर्माण करणे हा यामागचा प्रमुख हेतू आहे. ही रॅली पोलीस स्टेशन, शहर कारंजा येथून सुरू झाली. त्यानंतर शासकीय विश्रामगृह, झाशी राणी चौक, बस स्टॅन्ड, आंबेडकर चौक अशा प्रमुख भागातून मार्गक्रमण करत पुन्हा शासकीय विश्रामगृह येथे समारोप झाला. रॅलीदरम्यान स्थानिक नागरिक आणि विद्यार्थी मोठ्या संख्येने सहभागी झाले होते.या

उपक्रमाद्वारे हेल्मेट वापराचे महत्त्व, वाहतूक नियमांचे पालन आणि सुरक्षित वाहनचालना याबाबत संदेश दिला गेला. पोलीस निरीक्षक तसेच विविध सामाजिक संस्थांचे प्रतिनिधी आणि नागरिकांनी सहभाग घेत हेल्मेटच्या अनिवार्य वापराबाबत जनजागृती केली. प्रत्येक जीव महत्त्वाचा आहे. एक हेल्मेट अपघातात जीव वाचवू शकते,’ म्हणून वाहन चालवताना आपल्या

सुरक्षितेसाठी हेल्मेटचा वापर करावा असे आवाहन प्रादेशिक परिवहन अधिकारी संग्राम जगताप यांनी केले. कारंजा शहरातील नागरिकांनी या रॅलीला भरभरून प्रतिसाद दिला असून, अशा उपक्रमांमुळे रस्ते

सुरक्षित बनवण्याच्या दिशेने एक सकारात्मक पाऊल टाकले गेले आहे. या वेळी संग्राम जगताप प्रादेशिक परिवहन अधिकारी वाशिम, साधना मंडम, चेतन बावने, मोहिनी मोरे, महेश नेवारे वाहतूक निरीक्षक, श्याम सवाई सर्वधर्म मित्र मंडळ अध्यक्ष व कारंजातील झ्याविग स्कूलचे प्रशिक्षणार्थी सहभागी झाले होते..

► महासागर प्रतिनिधी ►

मालेगाव - तालुका आरोग्य अधिकारी डॉ. खासबागे मंडम यांच्या मार्गदर्शनाखाली ग्रामीण रुग्णालय मालेगाव येथे सिकलसेल आजार निर्मूलन कार्यक्रम दिन उत्साहात साजरा करण्यात आला. या कार्यक्रमास वैद्यकीय अधीक्षक डॉ. सुहास वाहुळे, डॉ. साजीद खान यांच्या प्रमुख उपस्थितीत विविध मार्गदर्शनपर व जनजागृती उपक्रम राबविण्यात आले. या वेळी प्रविण गोरे व सुनील तोंडे यांनी सिकलसेल आजारची लक्षणे, कारणे व प्रतिबंधात्मक उपायांबाबत सविस्तर माहिती दिली.

● **सिकलसेल आजार म्हणजे काय?**
सामान्य लाल रक्तपेशी गोलसर असतात, तर सिकलसेल पेशी

विळयासारख्या व अकार्यक्षम असतात. यामुळे शरीरात ऑक्सिजन पोहोचण्यात अडथळा निर्माण होतो. सिकलसेलची लक्षणे तीव्र अशक्तपणा, सांधेदुखी व सूज, पिवळसरपणा, सतत ताप व वेदना, बालकांना वारंवार संसर्ग होणे

● **तपासणी व उपचार:**
सोल्युबिलिटी टेस्ट व हिमोग्लोबिन इलेक्ट्रोफोरेसीस या

चाचण्या मोफत फॉलिक अ‍ॅसिड गोळ्या, वेदनाशामक औषधे, अ‍ॅंटीबायोटिक उपचार मोफत गंभीर रुग्णांना जिल्हा रुग्णालयात मोफत रक्त संक्रमण सेवा

● **विवाहपूर्व सल्ला महत्त्वाचा**
सिकलसेल टाळण्यासाठी विवाहपूर्व दोघांचीही रक्त तपासणी गरजेची आहे. दोघेही वाहक किंवा ग्रस्त असल्यास विवाह टाळावा, कारण

त्यांच्या अपत्यांमध्ये सिकलसेलची शक्यता वाढते.

कार्यक्रमाचे संयोजन डॉ. वाहुळे, डॉ. खान व आरोग्य कर्मचाऱ्यांनी कौशल्याने पार पाडले. यावेळी पल्लवी चव्हाण (L.T), उज्वला दाभाडे (L.T), प्रविण करवते (L.T), सिस्टर भाग्यश्री गोडबोले, योगिता सिस्टर, शारदा तिवाले, मधुमिता शर्मा, पूजा वाबळे, बनसोड सिस्टर, निशांत वानखडे, सराफ मंडम, मिर्झा अक्रम बेग, गणेश देवळे, राज धंडोरे, करवते व मेजर सुनील नवघरे (D.O) यांची उपस्थिती लाभली. सिकलसेलवर मात करण्यासाठी सामूहिक प्रयत्न आवश्यक असून, नागरिकांनी वेळेवर तपासणी करून सजग राहावे, असे आवाहन यावेळी करण्यात आले.

जागतिक योग दिन: आरोग्य, आत्मशांती व साधनेचा उत्सव

► महासागर प्रतिनिधी ►

वाशीम - प्रत्येक वर्षी २१ जून रोजी जगभरात ‘जागतिक योग दिन’ साजरा केला जातो. योगशास्त्राचे महत्त्व जागतिक स्तरावर मान्य व्हावे या उद्देशाने भारत सरकारने संयुक्त राष्ट्रसंघात केलेल्या प्रस्तावाला २०१५ मध्ये मान्यता मिळाली आणि तेव्हापासून या दिवशी आरोग्य, मन:शांती आणि आत्मिक संतुलन यांचा उत्सव म्हणून योग दिन साजरा होत आहे.

► **योग: शरीर, मन आणि आत्माचा मिलाप**
आजच्या धकाधकीच्या आणि तणावपूर्ण जीवनशैलीत योग हेच एकमेव असे साधन आहे जे शरीराशीच नव्हे तर मनाशी संवाद घडवून आणते. योग म्हणजे केवळ शरीराचे आसन नव्हे, तर त्यामागील एक शास्त्र आहे - मन, आत्मा आणि शरीर यांचे समर्पित एकत्रीकरण.

► **योगाचे फायदे :**

वाशिम जिल्ह्यात रुपेश लढू यांचे योगकार्य ठरते प्रेरणादायी

तणाव मुक्त जीवनाची दिशा रोगप्रतिकारक शक्तीचा विकास कार्यक्षमता आणि लक्षात वाढ नैराश्य, चिंता यांपासून मुक्तता
आज विद्यार्थी, नोकरदार, महिला, ज्येष्ठ नागरिक अशा सर्व वयोगटांतील लोकांसाठी योग आवश्यक ठरतो. दररोज फक्त ३० मिनिटांचा योग जीवनात सशक्त परिवर्तन घडवू शकतो.

► **रुपेश लढू यांचे योगप्रसारातील कार्य: एक निःस्वार्थ तपस्या**
वाशिम जिल्ह्याचा योगविधेयक चेहरा म्हणून ओळख निर्माण करणारे रुपेश लढू यांनी २००३ पासून योग आणि प्राणायामाच्या माध्यमातून हजारो लोकांपर्यंत आरोग्याचा संदेश पोहचवला आहे. त्यांचा योगप्रवास सुरू झाला स्वामी रामदेवजी यांच्या प्रत्यक्ष मार्गदर्शनाखाली. २००३

साली, ‘दिव्य योग मंदिर ट्रस्ट’च्या माध्यमातून त्यांनी स्वामीजींच्या साक्षिध्यात प्रत्यक्ष शेतात योगाचे शिक्षण घेतले. यानंतर ‘स्वामी रामदेव प्रणित दिव्य योग मंदिर’ या नावाने त्यांनी योग प्रसार कार्याला सुरुवात

केली. उल्लेखनीय बाब म्हणजे, अलीकडेच वाशिम येथे योग शिबिराच्या निमित्ताने स्वामी रामदेवजी यांनी रुपेश लढू यांच्या निवासस्थानी मुक्काम केला होता. ही घटना त्यांच्या गुरु-शिष्य संबंधांची गडद साक्ष आहे.

► **निःशुल्क योगसेवा व ध्यान प्रसाराची चळवळ**
रुपेश लढू यांचे कार्य केवळ योगापुरते मर्यादित नाही, तर ते ‘पिरॅमिड ध्यान हिंदी चॅनेल’ द्वारे ध्यानप्रसार देखील करतात. त्यांनी

► महासागर प्रतिनिधी ►

मालेगांव - तालुक्या अंतर्गत येत असलेल्या मौजे सावळद येथे दिनांक १९ जून २०२५ रोजी अंगणवाडी मध्ये जागतिक सिकलसेल दिन साजरा करण्यात आला.

जागतिक सिकलसेल दिन साजरा करण्याच्या निमित्ताने प्राथमिक आरोग्य केंद्र मेडशी अंतर्गत कार्यरत असलेल्या उपकेंद्र कोळगाव बुद्रुक यांच्या कार्यक्षेत्रांतर्गत असलेल्या गाव सावळद येथे तालुका आरोग्य अधिकारी मालेगाव डॉ. अधिनी खासबागे ,श्री पुरुषोत्तम इंगोले जिल्हा सिकलसेल समन्वयक वाशिम प्राथमिक आरोग्य केंद्र मेडशी येथील वैद्यकीय अधिकारी डॉ. शुभम सपकाळ व भारत पारवे तालुका सिकलसेल सहाय्यक रिसोड व मालेगावा यांच्या मार्गदर्शनाखाली सिकलसेल तपासणी शिबिराचे आयोजन कोळगाव बुद्रुक तालुका

मालेगाव येथे कार्यरत असलेले आरोग्य सेवक मोहम्मद आसिफ व आरोग्य सेविका शारदा नागरे यांच्याद्वारे करण्यात आले. त्या वेळेला आशा स्वयंसेविका सुनीता झाटे आणि अंगणवाडी सेविका सुशिलाताई देवकर हजर होत्या. सिकलसेल आजार पालकांकडून मुलांमध्ये येतो. जर दोन्ही पालकांमध्ये सिकलसेलचा अनुक (उहा) असेल, तर मुलाला हा आजार होण्याची शक्यता जास्त असते. या आजाराने, लाल रक्तपेशींमध्ये हिमोग्लोबिन नावाचे प्रथिन असते, जे ऑक्सिजन वाहून नेण्याचे काम करते. सिकलसेल

फिरुशकत नाहीत. त्यामुळे रक्तप्रवाह थांबतो आणि शरीराच्या वेगवेगळ्या भागांमध्ये वेदना आणि इतर समस्या निर्माण होतात. योग्य वेळी निदान व उपचार सुरू झाल्यास रुग्णाचे जीवनमान सुधारू शकते अशी माहिती देण्यात तालुका मालेगाव रिसोड चे चिखलसेल सहायक श्री भारत पारवे यांनी दिली . सोबतच पावसाळा सुरू होत असल्याने व्यक्तीक स्वच्छता व सार्वजनिक स्वच्छता राखून साधरोगापासून आपले रक्षण कसे करावे याबद्दल माहिती सांगण्याचे काम आरोग्य कर्मचारी यांच्याकडून करण्यात आले.

सानिध्व प्राप्त करून लाभान्वित होऊ शकतात. व्यक्तींच्या निमार्णात आणि उद्धानामध्येच नाही तर परिवार, समाज, राष्ट्र आणि विश्वाच्या चहुमुखी विकासामध्येही याचा उपयोग सिद्ध झाला आहे.

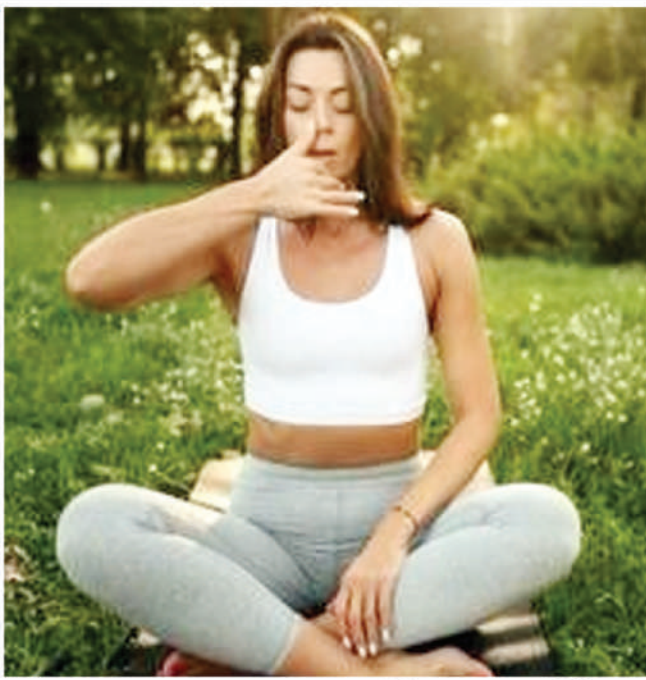
योग मनुष्याला सकारात्मक चिंतनाच्या प्रशस्त मार्गावर आणण्यासाठी एक अद्भुत विद्या आहे, ज्याला हजारो वर्षांपूर्वी भारताच्या प्रजावान ऋषी-मुनींनी आविष्कृत केले होते. महर्षि पतंजलींनी अष्टांग योगच्या रूपात याला अनुशासनबद्ध, संपादित आणि निष्पादित केले. जेव्हा मनाला एकाग्र करून ध्यानावस्थित रूपात जीव परमात्म्याबरोबर मिलनाची आकांक्षा करत असते तोच योग आहे. योगासनांना आधुनिक जीवनात फक्त व्यायामच मानले जाते. इंग्रजीमध्ये याला योगच्या ऐवजी योगा संबोधिले जाते.

योगाचे कित्येक प्रकार शारीरिक, मानसिक आणि आध्यात्मिक हालचालींना आपल्या ताब्यात ठेवतात ज्यांचा उद्देश असतो की मनुष्याला आपल्या स्वरूपाच्या बाबतीत ज्ञान मिळवणे हेच मानव जीवनाचे परम लक्ष्य मोक्ष प्राप्त करणे. योग वैदिक तत्त्वशास्त्रात सहा विचारधारांमध्ये दर्शनांमध्ये एक आहे.

इथे याचे तात्पर्य राजयोगाबरोबर आहे. तो एक ब्रह्मन मिळविण्यासाठी ईश्वरीय ध्यानाचा राजसी मार्ग आहे. हिंदू संस्कृतीत योगाचे कित्येक प्रकारपण आहेत, उदा. निष्काम कर्म योग, आत्महित विहीन भक्ति योग आणि ज्ञान योग (विवेकपूर्ण ध्यान). जागतिक योग दिन हा योगास मान्यता देणारा एक दिवस आहे, जो २०१४ मध्ये संयुक्त राष्ट्र संघाने स्वीकारल्यानंतर दरवर्षी २१ जून रोजी जगभरात साजरा केला जातो.

मानसिक तंदुरुस्ती, प्राचीन भारतात उमग पावलेल्या या निरोगीपणाच्या प्रथेचा जागतिक स्तरावर प्रचार करणे संयुक्त राष्ट्रांनी महत्वाचे मानले होते. भारतीय धर्म संस्कृतीमधील योग पतंजली मुनी यांनी आपल्या योगसूत्राद्वारे मानवाच्या शारीरिक, मानसिक, बौद्धिक विकासाची संकल्पना स्पष्ट केली आहे.

याद्वारे आध्यात्मिक उन्नतीही साधता येते असे पातंजल योगसूत्र ग्रंथात सांगितले आहे. जगभरातून स्वीकारले गेलेले भारतीय संस्कृतीतील योगाचे महत्त्व अधोरेखित होण्याचे प्रयत्न या दिवसाच्या निमित्ताने होते. योग हा शब्द संस्कृत युज् या धातुपासून तयार झाला

आत्मशुध्दीसाठी विवेकपूर्ण ध्यान

आहे. पाणिनी व्याकरणांमध्ये युज् समाधी असे सूत्र आहे. योग या शब्दाचा अर्थ जोडणे, एकत्र आणणे, जुळवणे असा अनेक प्रकारे होतो.

योगावर पतंजली मुनींनी जवळजवळ इ.स.पू. १५० मध्ये योगसूत्र लिहिले. पतंजलींच्या अनुसार अष्टांग योगाचे पालन करणारी व्यक्ति आपल्या मनाला शांत करू शकते आणि शाश्वत ब्रह्मात सामावू शकते. याच अष्टांग पथा ने नंतर येणाऱ्या राज योग, तंत्रयोग आणि बौद्ध (वज्रयान) योगाचा पाया घातला.

दोन वर्षांत या उपक्रमाने चळवळीचे रूप घेतले आहे. १८ जून रोजी ऑस्ट्रेलियन संसदेमध्ये माजी पंतप्रधान टोनी अबॉट यांच्या उपस्थितीत योगसत्र झाले. स्वतः अबॉट यांनी यावेळी योगासने केली. दरवर्षी एक विशेष थीम लक्षात घेऊन योग दिनाचे आयोजन केले जाते.

यंदा म्हणजे २०२५ या वर्षीची थीम एक पृथ्वी, एक आरोग्यासाठी योग आहे. या थीमचा अर्थ असा आहे की, आपल्या सर्वांचे आरोग्य या पृथ्वीच्या आरोग्याशी जोडलेले आहे. जेव्हा पृथ्वी निरोगी असेल तेव्हा मानव

प्रविण बागडे
नागपूर. 9923620919
pravinbagde@gmail.com

देखील निरोगी असतील. योग हा दुवा मजबूत करण्यास मदत करतो. हे अधोरेखित करण्यासाठी ही थीम निवडण्यात आली आहे. आंतरराष्ट्रीय योग दिन २०२५ हा एक महत्वाचा टप्पा आहे, या जागतिक उत्सवाचा ११ वा वर्षांपासून दिना आहे.

या उपक्रमाला अनेक जागतिक नेत्यांचा पाठिंबा मिळाला. एकूण १७७ राष्ट्रांनी हा ठराव सह-प्रायोजित केला, जो अशा स्वरूपाच्या ठरावासाठी आतापर्यंतची सर्वाधिक सह-प्रायोजकांची संख्या आहे. भारतीय कॉलेजमध्ये, उन्हाळी संक्रांती दक्षिणायनामध्ये संक्रमण दर्शवते. उन्हाळ्यातील संक्रांतीनंतरची दुसरी पौर्णिमा ही गुरु पौर्णिमा म्हणून ओळखली जाते.

हिंदू पौराणिक कथांमध्ये, शिव, पहिला योगी (आदि योगी), या दिवशी उर्वरित मानवजातीला योगाचे ज्ञान देण्यास सुरुवात केली आणि ते पहिले गुरु (आदि गुरु) बनले असे म्हटले जाते. निरोगी तन आणि शांत मन याची गुरुकिल्ली म्हणजेच योग, त्यानिमित्त सर्वांना जागतिक योग दिनाच्या खूप खूप शुभेच्छा !!

गेल्या वर्षी म्हणजेच २०२४ मध्ये महिला सक्षमीकरणासाठी योग अशी थीम ठेवण्यात आली होती. या मध्यवर्ती कल्पनेसह महिलांचे मानसिक आणि शारीरिक स्वास्थ्य वाढवण्यावर भर दिला गेला होता. महिलांचे सर्वांगीण कल्याण वाढविण्यात आणि परिवर्तनात महत्त्वपूर्ण योगदान देण्यासाठी त्यांची भूमिका महत्वाची आहे. हे अधोरेखित करण्यासाठी ही थीम निवडण्यात आली होती.

हा दिवस महिलांच्या शारीरिक, मानसिक, भावनिक आणि सामाजिक विकासातील प्रगती साजरी करेल, असा विश्वास ही थीम निवडतांना व्यक्त करण्यात आला होता. संयुक्त राष्ट्रसंघाचा ठराव स्वीकारल्यानंतर, भारतातील आध्यात्मिक चळवळीतील अनेक नेत्यांनी या उपक्रमाला पाठिंबा दर्शविला.

आर्ट ऑफ लिव्हिंगचे संस्थापक रविशंकर यांनी मोदींच्या प्रयत्नांचे कौतुक करतांना म्हटले आहे की, कोणत्याही तत्वज्ञान, धर्म किंवा संस्कृतीला राज्याच्या संरक्षणाशिवाय जगणे फार कठीण आहे. योग आतापर्यंत जवळजवळ अनाथाप्रमाणे अस्तित्वात आहे. आता, अधिकृत मान्यता. यूनन योगाच्या फायद्याचा आणखी प्रसार करेल.

११ डिसेंबर २०१४ रोजी भारताचे स्थायी प्रतिनिधी अशोक मुखर्जी यांनी संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेत मसुदा ठराव सादर केला. मसुदा मजकूराला १७७ सदस्य राज्यांकडून व्यापक समर्थन मिळाले ज्यांनी मजकूर प्रायोजित केला, जो मतांशिवाय स्वीकारला गेला.

या उपक्रमाला अनेक जागतिक नेत्यांचा पाठिंबा मिळाला. एकूण १७७ राष्ट्रांनी हा ठराव सह-प्रायोजित केला, जो अशा स्वरूपाच्या ठरावासाठी आतापर्यंतची सर्वाधिक सह-प्रायोजकांची संख्या आहे. भारतीय कॉलेजमध्ये, उन्हाळी संक्रांती दक्षिणायनामध्ये संक्रमण दर्शवते. उन्हाळ्यातील संक्रांतीनंतरची दुसरी पौर्णिमा ही गुरु पौर्णिमा म्हणून ओळखली जाते.

हिंदू पौराणिक कथांमध्ये, शिव, पहिला योगी (आदि योगी), या दिवशी उर्वरित मानवजातीला योगाचे ज्ञान देण्यास सुरुवात केली आणि ते पहिले गुरु (आदि गुरु) बनले असे म्हटले जाते. निरोगी तन आणि शांत मन याची गुरुकिल्ली म्हणजेच योग, त्यानिमित्त सर्वांना जागतिक योग दिनाच्या खूप खूप शुभेच्छा !!

■ ■ ■

एक पृथ्वी, एक आरोग्यासाठी योग

योगस्थ कुरु कर्माणि
सदृशं त्यक्त्वा धनञ्जयः
सिद्धयसिध्दयोः समो भूत्वा
समत्वं योग उच्यते

आजचे जीवन इतके गतिमान व धकाधकीचे झाले आहे की आपण आपल्या शारीरिक व मानसिक आरोग्यास वंचित झालो आहोत. जुन्या परंपरा लोप पावल्यामुळे शारीरिक कष्ट व अंगमेहनतीची कामे कमी झालीत, त्यामुळे शारीरिक तक्रारी सुरु होऊन मानसिक स्वास्थ्यही नाहीसे झाले आहे.

शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्य उत्तम रहावे यासाठी योगाभ्यास साधना करणे अतिशय उपयुक्त आहे. हा अभ्यास अंतस्फुर्तीने, स्वेच्छापूर्वक करावयाचा असतो. शारीरिक व मानसिक आरोग्याचे निवारण व्हावे यासाठी नियमित योगासने करणे काळजी गरज आहे, पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी २०१४ मध्ये संयुक्त राष्ट्रांच्या महासभेत २१ जून रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करण्याचा प्रस्ताव मांडला होता, ज्याला ११ डिसेंबर २०१४ रोजी संयुक्त राष्ट्रांनी मंजुरी दिली. तेव्हापासून ११ जून रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा केला जातो. आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा करण्यामागे मुख्य उद्देश योगाचे फायदे जगभरात पोहोचवणे आणि लोकांना तो आपल्या दैनंदिन जीवनाचा भाग बनवण्यासाठी प्रोत्साहित करणे हा आहे.

२०२५ मध्ये आपण ११ वा आंतरराष्ट्रीय योग दिवस साजरा करत आहोत. एक पृथ्वी, एक आरोग्यासाठी योग (yoga for One Earth, One Health) ही यावर्षीची थीम असून या थीमचा मुख्य उद्देश वैयक्तिक आरोग्यासोबतच संपूर्ण पृथ्वीच्या आरोग्यासाठी आणि पर्यावरणासाठी योगाचे महत्त्व अधोरेखित करणे आहे. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी मन की बात कार्यक्रमाला ही थीम जाहीर केली होती. ही थीम वसुधैव कुटुंबकम् या भारतीय तत्त्वज्ञानावर आधारित आहे, ज्याचा अर्थ संपूर्ण जग एक कुटुंब आहे असा होतो. योगाच्या माध्यमातून आपण स्वतःला आणि पर्यावरणाला निरोगी ठेवू शकतो, हा संदेश या थीममधून देण्यात येत आहे.

योग हा भारताच्या प्राचीन परंपरेचा एक अमूल्य ठेवा आहे, जो शारीरिक, मानसिक आणि आध्यात्मिक आरोग्यासाठी अत्यंत फायदेशीर ठरतो. शरीराला लवचिक, मजबूत आणि निरोगी बनवतो. तसेच, ताण कमी करून मानसिक शांती प्रदान करतो. योगामुळे मन शांत होते, एकाग्रता वाढते आणि नकारात्मक विचार दूर होतात. यामुळे व्यक्ती अधिक सकारात्मक आणि उत्साही बनते. नियमित योगाभ्यासामुळे रोगप्रतिकारशक्ती वाढते आणि अनेक गंभीर आजारंपासून बचाव होतो. मधुमेह, उच्च रक्तदाब, कर्करोग यांसारख्या आजारांमध्येही योगासने फायदेशीर ठरतात.

योग म्हणजे निव्वळ व्यायाम आणि आसन नव्हे. हा भावनात्मक समतोल आणि अनंत तत्वाला स्पर्श करत आध्यात्मिक प्रगतीतील सर्व शक्यतांची ओळख करून देणारे शास्त्र आहे. योगाचा उल्लेख नारदीय सूक्त आणि सर्वात प्राचीन अशा ऋग्वेदामध्ये आढळतो. पतंजलीचे लेखन देखील अष्टांग योगसाठी आधार बनले आहेत. जैन धर्मातील पांच प्रतिज्ञा आणि बौद्ध धर्मातील योगाचाराची बीजे पतंजली योग सूत्रामध्ये आहेत. योग जीवनशैलीचा उपयोग योगाच्या अंतिम लाभांचा अनुभव होण्यास सहाय्यभूत अश्या आपले लक्ष केंद्रित करणाऱ्या काही प्रक्रियांचा उल्लेख आहे.

योगाभ्यास म्हणजे आसने, सूर्यनमस्कार, प्राणायाम, एवढेच आपल्या डोळ्यासमोर येते. परंतु योगाभ्यासाची व्याप्ती खूप मोठी आहे. यामध्ये प्रार्थना, पूरक व्यायाम, आसने, प्राणायाम, मुद्रा, बंध, शुद्धीक्रिया धारण, पौष्टिक आहार इत्यादींचा समावेश होतो. शरीरशुद्धी ही योगाभ्यासाची पहिली गरज सांगितली आहे. योगाभ्यास सहजपणे व चांगल्या प्रकारे ग्रहण करता यावा यासाठी विशिष्ट क्रमाने शिकले पाहिजे. तंत्राच्या मार्गदर्शनाद्वारे शिकणे उत्तम, ८४ प्रकारची आसने, २५ मुद्रा, ५ बंध, ८ प्रकारचे प्राणायाम, ८ कुंभकासह धौती, नेती इत्यादी शुद्धी क्रियांचा अभ्यास योजलेला आहे.

योगाच्या अभ्यासाची सुरुवात यम-नियम पालनापासून होते. त्यापासून अपेक्षित फल प्राप्ती हवी असेल तर यम-नियम पाळलेच पाहिजे. तेथे तडजोड नाही.

योग हा शब्द युज् या संस्कृत धातू पासून बनलेला आहे, त्याचा अर्थ आहे आत्म्याचे परमात्म्यात विलीन होणे. योग ही भारतातील पांच हजार वर्षे प्राचीन ज्ञानशैली आहे. पुष्कळ लोकांचा असा समज आहे की योगाभ्यास म्हणजे शारीरिक व्यायाम आहे, त्यात शरीर जाणले, वाकवले, पिळले जाते आणि अवघड श्वसन प्रक्रियांचा अवलंब केला जातो. खरेतर मानवी मन आणि आत्मा यांची अनंत क्षमता जाणून घेणाऱ्या या विज्ञानाची ही योगाभ्यासाची केवळ वरवरची ओळख झाली. योगाभ्यासामध्ये जीवनशैलीचा परिपूर्ण सारांश प्राप्त होतो.

योग अशी परिपूर्ण जीवनशैली आहे ज्यामध्ये योगाच्या सर्व प्राचीन तत्वांचा अंतर्भाव आहे, जेणेकरून शरीर कृतज्ञ आणि शिस्तबद्ध रहात तसेच मन आणि आत्मा एकात्र होऊ शकतो. एका क्रमाने प्रभावी योगासने, प्राणायाम आणि ध्यानाच्या आंतरिक अनुभवावर भर दिला जातो. कारण मानसिक स्वास्थ्य आणि मानवी अस्तित्वाच्या काही छुप्या तत्वासाठी हे गरजेचे आहे. तेव्हाच त्यांचे जीवन शांत, सुखद आणि परिपूर्ण होते.

योगाचे वैशिष्ट्य हे आहे की तुम्ही युवक असा कि वयोवृद्ध, निरोगी असा कि आजारी, योगाभ्यास सर्वांसाठी लाभदायक आहे आणि तो सर्वांना प्राप्ती पथाकडे घेऊन जातो. वयपरत्वे आली आसनांची समज अधिक परिपक्व होऊ लागते. मग आपण शारीरिक आसनांसोबत अंतर्गत सुक्ष्मेतर अधिक कार्य करू लागतो.

योग हा आपल्यासाठी कधीही नविन नव्हता. आपण हे सर्व अगदी बालपणापासून करत आलो आहोत. मने पाठीचा कण मजबूत करणारे मार्जारसैन

असे कि पचनशक्ती वाढवणारे पवनमुक्तासन. आपण शिश्ना दिवसभर काही न काही योग क्रिया करतांना पाहतो. प्राणायाम म्हणजे आपल्या श्वासोश्वासाचे नियंत्रण आणि विस्तारीकरण, श्वासोश्वासाच्या योग्य तंत्रांचा सराव केल्यास रक्तामधील आणि मेंदूला होणारा ऑक्सिजनचा पुरवठा वाढतो. त्यामुळे प्राणशक्ती आणि जीवन ऊर्जा यांच्या नियंत्रणास मदत होते.

प्राणायाम आणि योगासने हे एकमेकास पूरक आहे. या दोन योगातत्वांचा मिलाफ झाल्याचे शरीर आणि मनाच्या उत्तम प्रतीचे शुद्धीकरण व आत्म नियमन प्राप्त होते. प्राणायाम ही ध्यानाच्या गहव्या अनुभवाची तयारी असते. योग शिबिरांमध्ये विविध योग प्रक्रियांना शास्त्रोक्त, पूर्णपणे आणि सुलभतेने शिकवले जाते. या शिबिराद्वारे निरोगी शरीर, शांत मन, श्वास लागणे आणि आत्मविश्वास बळगवण्यासाठी सर्वांगीण समतोल प्राप्त होतो.

योगाचा नियमित सराव करणाऱ्यांच्या जीवनशैलीमध्ये उल्लेखनीय परिवर्तन होऊन त्यांचे जुने आजार नाहीसे होतात. योग आरोग्याचा आणि आनंदाचा मोठा खजिना आहे. योगाद्वारे शरीर निरोगी व मन प्रसन्न राहू शकते ही जाणीव निर्माण करून स्व-परिवर्तनातून समाज परिवर्तन होऊ शकते.

२१ जून हा उत्तर गोलार्धातील वर्षातील सर्वात मोठा दिवस असतो, ज्याला 'ग्रीष्म संक्रांती' (Summer Solstice) असेही म्हणतात. या दिवशी सूर्यप्रकाश जास्त काळ असतो. या दिवशी शाळा, महाविद्यालये, शासकीय कार्यालये आणि विविध संस्थांमध्ये योगाचे कार्यक्रम आयोजित केले जातात, जेणेकरून जगातील जास्त लोक योगाचे फायदे अनुभवू शकतील.

योग ही भारताला मिळालेली मोठी देणगी आहे. भारतीय संस्कृतीचा एक अविभाज्य घटक आहे. प्रत्येक व्यक्तीला योगाचे वेगवेगळे महत्त्व आणि आवश्यकता आहे. योग प्रत्येकाच्या जीवनाची आदर्श दिशा ठरवण्यासाठी सहाय्य करायला दृढ संकल्प आहे. आपणही यात सहभागी होऊन निरामय आनंदी जीवन व्यथित करू या. मनाचा योग कसा साधला जातो. तुम्ही स्वतः आतून जोडून घ्या, मग मानसिक शांती कुठे बाहेर शोधावी लागत नाही....

अक्षीकायन

प्रा. अशोक सारडा
मेहकर
(९४२९३९३३९३)

योग दिवस

योग दिनाचे औचित्य साधुनी गिरवू योगाचे धडे शारीरिक मानसिक संतुलनाने आनंदी जिवनाची वाट सापडे..

योगदिनाच्या निमित्ताने करू सुरु प्राणायाम सातत्य टिकवून ठेवले तर शरीर बनेल निरोग धाम... हेल्थ इज वेल्थ कोरोनाने केले सिद्ध इम्युनिटी वाढविण्यासाठी नित्य व्यायामाची ठेवू जिद्द

निरोगी आयुष्यासाठी योग..!

भारत ही संत महंत ऋषि मुनी यांनी पावन झालेली भूमी आहे योग ही शरीराच्या मानसिक शारीरिक व आध्यात्मिक संवेदना सक्षम होण्यासाठी एक सहज केली जाणारी क्रिया असून शारीरिक दुर्बलता ठीक व्हावी यासाठी अनेक प्रकारच्या आसन व क्रियांद्वारे मानवी आरोग्य उत्तम राहून आपल्या देशाचे सशक्त नागरिक तयार झाल्यास खरा बलशाली भारत निर्माण होण्यासाठी योग माध्यम पुरेसे आहे.

योग हा संस्कृत शब्दाचा अर्थ जोडणे किंवा एकजुट होणे आहे म्हणजेच मनाची शांती व शारीरिक स्थिती जोड मिळाली की माणूस परिपूर्ण होतो ही ताकत योगात आहे भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र

मोदी यांनी संयुक्त राष्ट्र संघात २९ जून हा आंतरराष्ट्रीय योग दिवस साजरा व्हावा यासाठी ११ डिसेंबर २०१४ रोजी प्रस्ताव मांडला जो १९३ देशांपैकी १७५ देशांनी या प्स्तावाला मान्यता देऊन हा दिवस संपूर्ण विश्वात आंतरराष्ट्रीय योग दिवस म्हणून २९ जून २०१५ पासून साजरा होऊ लागला.

यावर्षीची संकल्पना ही एक पृथ्वी एक आरोग्यासाठी योग अशी असून २१ जून हा उत्तरी गोलार्धात सर्वात मोठा दिवस असल्यान आपलं केल्यास तोही योगच असतो. आपला भारत अधिक बलशाली सशक्त, निरोगी, सक्षम राहण्यासाठी योग आवश्यक आहे जीवनाचा निरोगी आनंद घेण्यासाठी शरिर निरोगी, मन प्रसन्न, उत्साह, स्फुर्ती, मनःशांती ही योगाच्या माध्यमातून मिळते हे सत्य नाकारता येत नाही। म्हणूनच योग करा व निरोगी राहा.

आवश्यकता नाही योग म्हणजे ध्यान, श्वासावर नियंत्रण, स्थिर बुद्धी, शरीर, मन ठेवणार प्रत्येक कृती म्हणजेच योग... चालता बोलता उठता बसता अगदी झोपताना ही आपण काही क्रिया कृती केल्यास तोही योगच असतो. आपला भारत अधिक बलशाली सशक्त, निरोगी, सक्षम राहण्यासाठी योग आवश्यक आहे जीवनाचा निरोगी आनंद घेण्यासाठी शरिर निरोगी, मन प्रसन्न, उत्साह, स्फुर्ती, मनःशांती ही योगाच्या माध्यमातून मिळते हे सत्य नाकारता येत नाही। म्हणूनच योग करा व निरोगी राहा.

भारतीय संस्कृतीत योगा हजारो वर्षे पूर्वी आपल्या ऋषी मुनी यांनी आपलं आरोग्य, तन मन, तसेच ध्यान एकेकडे राहावे यासाठी योग आपल्या दैनंदिन जीवनाचा भाग म्हणून जोपासला . निरोगी जीवनासाठी योगा चे शारीरिक व मानसिक फायदेही आहेत .

- मानसिक शांती व एकाग्र मन करते
- रोगप्रतिकारक शक्ति वाढविते
- शारीरिक क्षमता वाढीस लागते
- शरीराची लवचिकता वाढवते
- विविध प्रकारच्या व्याधी कमी करण्यासाठी योग प्रभावी
- निरोगी तन मन ठेवून सकारात्मक विचार वाढवते
- आत्मविश्वासाची वृद्धी करते

त्याचबरोबर योग सामाजिक स्वास्थ्य सुधारण्याबरोबर लोकांना जात पात धर्म सांप्रदाय विसरून एका छत्ताखाली लोकांना एकात्र आणून एकसंघ ठेवते .

आरोग्य हीच संपत्ती असल्याने आपण सर्व रोजच्या जीवनाशैली त योग करण्यासाठी वेळात वेळ काढला पाहिजे पूजा करताना ही योग करता येतो . आपली दैनंदिन कामे करता करता ही योग करता येतो . त्यासाठी काही ठिकाण, साहित्य, कोथिंग, यांची आवश्यकता नाही योग म्हणजे ध्यान, श्वासावर नियंत्रण, स्थिर बुद्धी, शरीर, मन ठेवणार प्रत्येक कृती म्हणजेच योग...

चालता बोलता उठता बसता अगदी झोपताना ही आपण काही क्रिया कृती केल्यास तोही योगच असतो. आपला भारत अधिक बलशाली सशक्त, निरोगी, सक्षम राहण्यासाठी योग आवश्यक आहे जीवनाचा निरोगी आनंद घेण्यासाठी शरिर निरोगी, मन प्रसन्न, उत्साह, स्फुर्ती, मनःशांती ही योगाच्या माध्यमातून मिळते हे सत्य नाकारता येत नाही। म्हणूनच योग करा व निरोगी राहा.

आवश्यकता नाही योग म्हणजे ध्यान, श्वासावर नियंत्रण, स्थिर बुद्धी, शरीर, मन ठेवणार प्रत्येक कृती म्हणजेच योग... चालता बोलता उठता बसता अगदी झोपताना ही आपण काही क्रिया कृती केल्यास तोही योगच असतो. आपला भारत अधिक बलशाली सशक्त, निरोगी, सक्षम राहण्यासाठी योग आवश्यक आहे जीवनाचा निरोगी आनंद घेण्यासाठी शरिर निरोगी, मन प्रसन्न, उत्साह, स्फुर्ती, मनःशांती ही योगाच्या माध्यमातून मिळते हे सत्य नाकारता येत नाही। म्हणूनच योग करा व निरोगी राहा.

■ ■ ■

आज २१ जून, आजचा दिवस संपूर्ण जगात आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून साजरा केला जातो. भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी सप्टेंबर २०१४ मध्ये झालेल्या संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या महासभेत २१ जून हा दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून साजरा करण्यात यावा असा प्रस्ताव मांडला.

२१ जून हा दिवस जगातील अनेक देशांमध्ये सर्वात मोठा दिवस आहे. पृथ्वीला सूर्याभोवती फिरण्यासाठी लागणाऱ्या वेगामुळे २१ जून हा दिवस इतर दिवसांपेक्षा मोठा असतो.

२१ जून रोजी उत्तरायण संपूर्ण दक्षिणायन सुरू होते. या दिवशी दिवस मोठा तर रात्र लहान असते. २१ जून रोजी सूर्योदय लवकर होतो आणि सूर्याकडे जास्त वेळेपर्यंत उजेड असतो. त्यामुळे या दिवसाला विशेष महत्त्व प्राप्त होते म्हणून हाच दिवस आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून साजरा करावा असा प्रस्ताव पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी मांडला. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या या प्रस्तावाला संयुक्त राष्ट्र संघाच्या १९३ देशांपैकी १७५ देशांच्या प्रतिनिधींनी पाठिंबा दिला.

सुरक्षा आयोगाचे कायमस्वरूपी सदस्य असलेले अमेरिका, इंग्लंड, फ्रांस, चीन, रशिया यासारखे देशही या प्रस्तावाचे सहप्रतिनिधी आहेत. या प्रस्तावावर विस्तृत चर्चा झाल्यानंतर डिसेंबर २०१४ मध्ये या दिनाला मान्यता देण्यात आली.

२१ जून २०१५ रोजी पहिला आंतरराष्ट्रीय योग दिन जगभर साजरा करण्यात आला. भारतीय प्राचीन संस्कृतीत योग, योगासने, योगसाधना यांना अनन्यसाधारण महत्त्व आहे. प्राचीन काळापासून

आता पोट फुगणे, मळमळणे आणि पोटाच्या वरच्या भागात दुखणे यासारख्या समस्या आता ४० किंवा ५० वर्षे वयोगटातील लोकांपुरत्या मर्यादित राहिलेल्या नाहीत. आजकाल २० वयवर्ष वयोगटातील तरुणांमध्येही पित्ताशयाच्या दगडांची प्रकरणे झपाट्याने वाढत आहेत. याला पित्ताचे दगड असेही म्हणतात. याचे प्रमुख कारण म्हणजे झपाट्याने बदलणारी जीवनशैली आणि खाण्यापिण्याच्या चुकीच्या सवयी.

पित्ताशयात तयार होणाऱ्या घन जमावटालाच पित्ताशयाचा दगड किंवा पित्ताशयाचा दगड म्हणतात. पित्ताशय हा एक लहान अवयव आहे जो यकृताच्या खाली स्थित असतो आणि शरीरातील खरबी पचविण्यासाठी पित्त साठवतो.

पित्ताचे दगड लहान पिंपलसपासून ते गोल्फ बॉलइतके मोठे असू शकतात. काही लोकांना दगड झाल्यावर कोणताही लक्षणे दिसत नाहीत, परंतु जेव्हा हा दगड पित्ताचा प्रवाह थांबवतो तेव्हा तीव्र वेदना आणि इतर गंभीर

आंतरराष्ट्रीय योग दिन

आपण आपले शरीर तंदुरुस्त ठेवू शकतो; शिवाय मनावरही चांगले संस्कार करू शकतो. भारतातील योगाची संस्कृती जागतिक पातळीवर स्वीकारली गेली आहे. जगभरातील देशांनी योग केवळ स्वीकारला नाही, तर त्याचा प्रचार आणि प्रसाराही केला आहे. कोरोनारूपी महामारीच्या काळात तर योग दिनाला विशेष महत्त्व प्राप्त झाले होते. कोरोना सारख्या महामारीचा मुकाबला करायचा असेल तर आपल्या शरीरातील रोगप्रतिकारक शक्ती वाढवण्यावर भर दिला पाहिजे. नियमित व्यायाम आणि योगासन यांनी आपली रोगप्रतिकारक शक्ती वाढू शकते.

योग कसा करावा, कोणती योगासने मनाला आणि शरीराला सक्षम ठेवू शकतात यावर अभ्यासकांनी मते मांडली आहेत त्याप्रमाणे दररोज योग साधना करणे गरजेचे आहे.

आज योग दिनानिमित्त एक दिवस योग करून त्याचे फोटो सोशल मीडियावर टाकून या दिनाचा इन्वेंट न करता सर्वांनी योगाचा अंगीकार करून नियमित सराव करावा. जगाने योगाला राजमान्यता दिली आहे आपणही नियमित सराव ठेवून योगसाधना केली तरच आजच्या योग दिनाचे सार्थक झाले असे म्हणावे लागेल.

लक्षणे दिसू लागतात. ही स्थिती कधीकधी इतकी वेदनादायक बनते की रुग्णाच्या दैनंदिन कामावर वाईट परिणाम होऊ शकतो. फास्ट फूड आणि प्रक्रिया केलेले आहार बर्गर, पिझ्जा, चिप्स, कोल्ड ड्रिंक्स सारख्या गोष्टींमध्ये फायबरची कमतरता असते आणि सॅच्युरेटेड फॅटचे प्रमाण जास्त असते. यामुळे पित्त जाड होण्याची आणि पित्ताशयात दगड तयार होण्याची शक्यता वाढते. क्रॅश डाएट आणि वेगाने वजन कमी करणे

भारतातल्या साधुसंत, ऋषीमुनींनी योगाचे महत्त्व, त्याचे फायदे आणि त्याची गरज पटवून दिली आहे.

तन आणि मन यांचा एकत्रित व्यायाम म्हणजे योग. आजच्या काळातील धकाधकीच्या जीवनात योगाच्या माध्यमातून योगासन यांनी आपली रोगप्रतिकारक शक्ती वाढू शकते.

योग कसा करावा, कोणती योगासने मनाला आणि शरीराला सक्षम ठेवू शकतात यावर अभ्यासकांनी मते मांडली आहेत त्याप्रमाणे दररोज योग साधना करणे गरजेचे आहे.

आज योग दिनानिमित्त एक दिवस योग करून त्याचे फोटो सोशल मीडियावर टाकून या दिनाचा इन्वेंट न करता सर्वांनी योगाचा अंगीकार करून नियमित सराव करावा. जगाने योगाला राजमान्यता दिली आहे आपणही नियमित सराव ठेवून योगसाधना केली तरच आजच्या योग दिनाचे सार्थक झाले असे म्हणावे लागेल.

■ ■ ■

पित्ताचे दगड म्हणजे काय?

लक्षणे दिसू लागतात. ही स्थिती कधीकधी इतकी वेदनादायक बनते की रुग्णाच्या दैनंदिन कामावर वाईट परिणाम होऊ शकतो. फास्ट फूड आणि प्रक्रिया केलेले आहार बर्गर, पिझ्जा, चिप्स, कोल्ड ड्रिंक्स सारख्या गोष्टींमध्ये फायबरची कमतरता असते आणि सॅच्युरेटेड फॅटचे प्रमाण जास्त असते. यामुळे पित्त जाड होण्याची आणि पित्ताशयात दगड तयार होण्याची शक्यता वाढते. क्रॅश डाएट आणि वेगाने वजन कमी करणे

बरेच तरुण अचानक वजन कमी करण्यासाठी केटो आहार, अधूनमधून उपवास किंवा डिटॉक्स आहाराचे अनुसरण करतात. यामुळे यकृत अधिक कोलेस्ट्रॉल सोडते, ज्यामुळे दगड तयार होण्याची प्रक्रिया वेगवान होते. बसण्याच्या सवयी आणि ताण बराच वेळ कामे करणे, ताण घेणे आणि वेळेवर न खाणे यावरही पचन आणि चयापचयावर परिणाम होतो, ज्यामुळे दगड

होऊ शकतात. भूक लागणे आणि एकाचवेळी खूप खाणे जेव्हा आपण बराच वेळ उपाशी असतो आणि एकाच वेळी भरपूर अन्न खातो तेव्हा पित्ताशय व्यवस्थित आकुंचन पावत नाही, ज्यामुळे पित्त थांबते आणि दगड तयार होतात.

पित्ताच्या दगडांची लक्षणे

उजव्या बाजूला वरच्या ओटीपोटात तीव्र वेदना, विशेषतः तेलकट जेवणानंतर मळमळ किंवा उलट्या, पोटात सूज येणे पाट किंवा खांद्यादरम्यान वेदना, पित्ताशयाची जळजळ, स्वादुपिंडाची जळजळ, जी प्राणघातक असू शकते, पित्ताशयाची फुटण्याची स्थिती, गंभीर रुग्णालयात दाखल करणे आवश्यक पित्ताच्या दगडांवर उच्

घराला रस्ता देता का रस्ता?

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
मंगरूळपीर - तालुक्यातील कासोळा गावात वास्तव्यास असलेल्या संगीता डोईफोडे या महिलेला तिच्या घरापर्यंत जाण्यासाठी अजूनही रस्ता उपलब्ध झालेला नाही. गेली अनेक वर्षे त्यांनी प्रशासनाच्या विविध स्तरावर अर्ज केले, तक्रारी केल्या, मागण्या लावून धरल्या, पण अद्याप त्या न्यायाच्या प्रतीक्षेत आहेत.

राजकीय वरदहस्त असलेल्या लोकांना अत्यंत वेगाने सुविधा मिळताना दिसतात, पण सामान्य नागरिक मात्र अजूनही मूलभूत हक्कासाठी वणवण फिरत आहेत. ग्राम सेवकाकडून तक्रारीची पाहणी करून अहवाल तयार करणे एवढेच काम असतानाही त्याकडेही दुर्लक्ष केले जात आहे. प्रशासनाचा हा वर्तनसंहिता आणि लोकशाहीतील उत्तरदायित्व यावर प्रश्नचिन्ह निर्माण करणारा प्रकार आहे. या संपूर्ण प्रकरणावर संघर्ष

राष्ट्रप्रेमी आघाडीचे संस्थापक गौरवकुमार इंगळे यांनी तीव्र संताप व्यक्त केला असून, 'जर या महिलेला तात्काळ न्याय मिळाला नाही तर आम्ही आमच्या पद्धतीने आंदोलन छेडू,' असा इशारा त्यांनी दिला आहे. 'शासन आपल्या दारी' उपक्रमांतर्गत गावे गाठली जात आहेत, पण गावे गाठताना घरांपर्यंत पोहोचण्यासाठी रस्तेच नाहीत, तर हा उपक्रम जनतेला फसवण्याचा एक खेळ ठरत नाही का, असा सवाल उपस्थित होत आहे. आज देशात 'मीटिंग कल्चर' फोफावले आहे, मात्र या मीटिंगचा लाभ सामान्य नागरिकांपर्यंत पोहचत नसल्याचे चित्र दिसून येते. प्रशासनाने तातडीने हस्तक्षेप करून संगीता डोईफोडे यांना रस्त्याचा हक्क मिळवून द्यावा, अन्यथा हा विषय केवळ गावाचा प्रश्न न राहता एका व्यापक जन आंदोलनाचे कारण ठरू शकतो.

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
मालेगाव - नीट परीक्षेचा निकाल नुकताच जाहीर झाला असून तालुक्यातील शिरपूर येथील विद्यार्थी नकुल राऊत याने नीट परीक्षेत उत्तम कामगिरी करत ५३६ गुण मिळवले.

दुसऱ्या प्रयत्नात त्याने मिळवल्या यशाने तो ऑल इंडिया रँक मध्ये तो २००५६ व्या क्रमांकावर आहे. त्याच्या यशामुळे त्याचे सर्वत्र स्वागत होते. अतिशय परिश्रम व कष्ट करून या आव्हानात्मक, चुरशीच्या पात्रता

दिशा गृहातील दुर्लक्षित दिशा... पलायन प्रकरणत बालिकेने उघड केली दशा!

► **विनोद तायडे** ►
वाशिम - जिल्ह्यातील गव्हाणकर नगर येथे स्थित दिशा मुलींचे निरीक्षण गृह पुन्हा एकदा वादाच्या भोवऱ्यात अडकले आहे. १४ जून रोजी एका अल्पवयीन मुलीने या गृहातून पलायन केल्याने मुलींच्या सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे. संस्थेतील काळजा ेवाहक, अधीक्षिका व महिला व बालविकास विभागाची निष्क्रियता स्पष्ट दिसून येते. याप्रकारावरून बुलढाणा येथील पिपल्स एज्युकेशन सोसायटीच्या या संस्थेवर व त्यांच्या कार्यपद्धतीवर गंभीर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे. **◆अनोखी काळजी : पुरुष काळजीवाहक निरीक्षण गृहात?** दिशा मुलींच्या निरीक्षण गृहात दोन पुरुष व दोन महिला काळजीवाहक असल्याचे समजते. काळजी व संरक्षणाच्या गरजेच्या मुलींसाठी असलेल्या गृहात पुरुष काळजीवाहक नेमणूक म्हणजे महिला व बालविकास विभागाच्या कार्यशैलीवर शंका घ्यावी लागेल.

अखेर मुलगी कार्यालयात हजर!
दिशा निरीक्षण गृहातून पळून गेलेल्या अल्पवयीन मुलीचा अखेर शोध लागला आहे. तब्बल ६ दिवसांनंतर ती स्वतः आपल्या नातेवाईकांसह महिला व बालविकास विभागाच्या कार्यालयात हजर झाल्याची माहिती विश्वसनीय सूत्रांनी दिली. सदर प्रकरणात पुढील कायदेशीर प्रक्रिया सुरू असून अधिकृत तपास यंत्रणा सक्रिय झाल्या आहेत.

मान्यता रद्द करण्याची मागणी
या प्रकरणानंतर वाशिममधील विविध सामाजिक संस्था आणि राजकीय पक्षांनी दिशा निरीक्षण गृहाच्या कार्यपद्धतीवर नाराजी व्यक्त केली असून, लवकरच जिल्हाधिकारी कार्यालयासमोर आंदोलन करण्याची शक्यता आहे. दिशा गृहाची मान्यता रद्द करून, शासकीय मुलींचे निरीक्षण गृह वाशिम येथे स्थापन करण्यात यावे, अशी ठाम मागणी जोर धरू लागली आहे. **◆महिला व बालविकास विभाग झोपेत?** कित्येक वर्षांपासून संस्थेच्या अनियमिततेबद्दल वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना माहिती असूनही कारवाई होत नसल्याचे दिसून येते.

अधीक्षिका नियुक्त करण्यास असमर्थ असलेल्या विभागाने खाजगी संस्थांवर विसंबून राहणे हे स्वयंघोषित अपयशच ठरते बालकांच्या संरक्षणासाठी चालवली जाणारी ही संस्था आता धोक्याचा केंद्रबिंदू ठरत असल्याचे चित्र आहे. जर वेळेवर सुधारणा झाल्या नाहीत, तर उद्या याच संस्थेतून आणखी गंभीर घटना घडण्यास वेळ लागणार नाही. महिला व बालविकास विभागाने आता तरी झोपेतून जागं होऊन दिशाला खरी 'दिशा' द्यावी, हीच जनतेची अपेक्षा आहे.

स्वरकुंज संगीत विद्यालयाचा शंभर टक्के निकाल

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
वाशीम - स्थानिक प्रोफेसर कॉलॅन लाल्खाळा वाशिम येथील स्वरकुंज संगीत विद्यालय चानिकाल शंभर टक्के लागला आहे. अखिल भारतीय गांधर्व मंडळ मुंबई अंतर्गत घेण्यात येणाऱ्या गुणाने, तबला, हार्मोनियम, कॅसिओ या विषयाच्या परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांनी एप्रिल मे २०२५ मध्ये परीक्षा दिल्या होत्या त्या विद्यार्थ्यांचा निकाल लागला आहे.

यामध्ये ऋग्वेदी जाधव, भाग्यश्री विटकरे, विजयकुमार अवचार, सई अवचार, संचित अवचार, चैताली हिवाळे, अर्पित ठाकरे, नम्रता इंगळे, रुद्रायणी इंगळे, डीगांबर विटकरे, डॉ. अंकिता अग्रवाल, मनीषा विटकरे, श्रेयन खंदारे, दर्श राठी, अस्मी सोने, धैर्य बागडे, डॉ. रवींद्र दहापुते, प्रा सचिन नखाते, अनुष्का खंदारे, दिव्या लहानकर, आराध्या सोळंके, अनुष्का मते, आराध्या महादेव सोळंके, अर्धव जायलवाल, आद्या

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
कारंजा - ग्रामीण भागातील नागरिकांच्या आरोग्यसेवेसाठी एक महत्त्वाचे पाऊल उचलण्यात आले असून, कारंजा तालुक्यातील धनज (बु) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात २४ तास सेवा देणारी रुग्णवाहिका उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.

सोळंके यांच्या स्मृतीप्रित्यर्थ देण्यात आली असून, १८ जून २०२५ रोजी तिचे औपचारिक लोकार्पण करण्यात आले. धनज पोलिस ठाण्याचे ठाणेदार भारत लसंते यांच्या हस्ते रुग्णवाहिकेला हिरवी झेंडी दाखवण्यात आली. या वेळी मयूर म्हसके (माजी पंचायत समिती सदस्य), आयुष्य रोकडे, यश चौधरी, शुभम

अजमिरे, सौरभ वाटकर, अश्फाक शेख, विलास गायधने, ऋषभ धुमणे, बादल भाऊ तोवर, संजय तोवर, अर्जुन भाऊ रोकडे, पत्रकार सय्यद अबरार यांच्यासह प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे डॉक्टर, कर्मचारी आणि ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. या रुग्णवाहिकेच्या माध्यमातून गंभीर आजार असलेल्या रुग्णांना कारंजा उपजिल्हा

भव्य रक्तदान शिबिर उत्साहात चिमुकल्या विद्यार्थ्यांनी शाळेतच तयार केली रोपवाटिका

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
मंगरूळपीर - ८ जून ते १४ जून देशभरात ऑग्ल इंडिया सर्जन असोसिएशन तर्फे सर्जन सप्ताह साजरा करण्यात आला. त्या निमित्ताने खोना हॉस्पिटल मंगरूळपीर जिल्हा वाशिम मध्ये रक्तदान शिबीर आयोजित करण्यात आले. या रक्तदान शिबीराला अनेक तरुण व नागरिकांनी रक्तदान करून सहकार्य केले. 'रक्तदान हेच सुपारे, विशाल कानकटाव, जलज पटेल, ऋषिकेश ठाकरे, कपिल पंडितकर, वीर महात्मे, विभांश गोरे या सर्व विद्यार्थ्यांनी परीक्षा देऊन परीक्षेमध्ये प्रथम व मेरिट श्रेणीमध्ये गुण मिळवून घवघवीत यश संपादन केले आहे त्यामुळे त्यांचे सर्वत्र कौतुक होत आहे. या सर्व यशाचे श्रेय विद्यार्थी व पालकांनी स्वरकुंज संगीत विद्यालयाचे संचालक प्रा. सुमित खासभागे व सहसंचालिका प्रा. सी.

मिळते. ४० रक्तदात्यांनी रक्त दान केले. या शिबिराला स्व. कांतादेवी डाळे ब्लड सेंटर तसेच ऑल इंडिया सर्जन असोसिएशन व अमरावती सर्जन असोसिएशन व फुले शाहू आंबेडकर ब्लड डोनर व रुग्णसेवा ग्रुप वाशिम महाराष्ट्र च्या सहाय्याने हे शिबीर संपन्न झाले. हे शिबीर यशस्वीपणे पार पाडण्यासाठी खोना हॉस्पिटल डॉ. संगीता खोना मॅडम, निलेश बाहेती, स्व. कांता देवी डाळ ब्लड बँक वाशिम डॉ. दिगंबर निरगुडे, फुले शाहू आंबेडकर डोनर व रुग्णसेवा ग्रुप वाशिम संस्थापक

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
मालेगाव - येथील बालविकास मंदिर प्राथमिक शाळा मालेगाव येथे विद्यार्थ्यांच्या मदतीने पर्यावरण पूरक झाडांच्या बिया गोळा करून त्याची एक रोपवाटिका तयार करण्यात आली. या रोप वाटिकेतील कडूनिंब, जांभूळ, आंबा, वड अशा दीर्घकाळ टिकणाऱ्या वृक्षांची रोपे विद्यार्थ्यांना त्यांच्या वाढदिवसानिमित्त भेट म्हणून दिली जातात व ती वाढवण्याची शपथ सुद्धा घेतली जाते, तसेच शाळेमध्ये वेळोवेळी सांस्कृतिक कार्यक्रमांला येणाऱ्या अतिथींना शाल व श्रीफळ न देता या रोपवाटिकेतील रोपे भेट म्हणून दिली जातात.

सदर रोपवाटिका शाळेत अतिशय चांगल्या पद्धतीने वाढवून तयार केली जाते. सदर रोपवाटिकेतील रोपांची शाळा परिसरात तसेच शाळा बाहेरील परिसरात सुद्धा लागवड करण्यात आली. वाढते जागतिक तापमान लक्षात घेता विद्यार्थ्यांना पर्यावरण संरक्षणाची सवय लागावी व विद्यार्थ्यांचे निसर्गातील प्रेम वाढावे म्हणून आमच्याकडून शाळेतच रोपटे तयार करून विद्यार्थ्यांना

लाच देण्याचा प्रयत्न व कामात अडथळा

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
वाशीम - महाराष्ट्र विकास सेवा गट राजपत्रित अधिकारी संघटना जिल्हा शाखा वाशिमच्या वतीने गटविकास अधिकारी पंचायत समिती मालेगाव यांच्याशी संबंधित एका गंभीर घटनेबाबत जिल्हाधिकारी, मुख्य कार्यकारी अधिकारी व जिल्हा पोलीस अधीक्षक यांना निवेदन देण्यात आले.

दि. १८ जून रोजी ब्राह्मणवाडा ग्राम पंचायतीचे सरपंच श्री शिवाजी नागरे यांनी गटविकास अधिकारी विनोद खेडकर यांच्याशी घरकुल प्रकरणात गैरवर्तन करत शासकीय कामात अडथळा निर्माण केला.

ब्राह्मणवाडा येथील पात्र लाभार्थ्यांचे घरकुल हप्ते पंचायत समितीने आधीच सोडले होते, परंतु अतिक्रमण झालेल्या लाभार्थ्यांचे हप्ते नियमानुसार नाकारण्यात आले होते. मात्र, नियमबाह्य दबाव टाकण्यासाठी सरपंचांनी प्रशासन विरोधी कृती केल्याचे संघटनेचे म्हणणे आहे. या प्रकरणांमुळे प्रशासनातील अधिकाऱ्यांचे मनोबल खचण्याची शक्यता असल्याने, अशा प्रकारावर त्वरित आणि कठोर कार्यवाही होणे आवश्यक असल्याची

भूमिका राजपत्रित अधिकारी संघटनेने घेतली आहे. जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी वैभव वाघमारे यांनी देखील अशा घटनांचा निषेध करून, तक्रारी असतील तर शासनाच्या ठराविक प्रक्रियेनुसार त्यावर कार्यवाही केली जाईल, असे स्पष्ट केले. जिल्हाधिकारी यांनी निवेदन स्वीकारतांना संबंधित व्यक्तींवर आवश्यक प्रशासकीय कार्रवाई केली जाईल असे सांगितले, तर जिल्हा पोलीस अधीक्षकांनी कायदेशीर आणि

कठोर कार्यवाही करण्याचे आश्वासन दिले. या निवेदन प्रसंगी संघटनेचे जिल्हाध्यक्ष किरण कोरे, सचिव रवींद्र सोनोने, कार्यध्यक्ष विनोद खेडकर, महिला उपाध्यक्षा श्रीमती पूनम राणे, राज्य प्रतिनिधी आत्माराम बोंद्रे, कोषाध्यक्ष धैर्यशील पाटील, प्रमुख सल्लागार प्रफुल्ल भोरखडे, प्रेसिद्धी प्रमुख गजानन खुबे, सदस्य रमेश कंकाळ, श्रीराम कुलकर्णी व माधव साखरे (सहाय्यक गटविकास अधिकारी) आदी उपस्थित होते.

कुकसा धरणाच्या भिंतीवर झाडांचे जंगल!

► **महासागर प्रतिनिधी** ►
रिसोड - तालुक्यातील कुकसा येथील सिंचन तलावाच्या भिंतीवर काटेरी बाभळी व अन्य झाडांचे घनदाट जाळे निर्माण झाले आहे. जलसंपदा विभागाच्या लघु पाटबंधारे उपविभाग क्रमांक ६, रिसोड यांच्या अधिपत्याखाली असलेल्या या तलावाची अवस्था पाहता, प्रशासनाकडून पूर्णपणे दुर्लक्ष झाल्याचे स्पष्टपणे दिसून येते.

या धरणाच्या भिंतीवर झाडे इतकी वाढली आहेत की जणू काही एखाद्या जंगलाचा भाग वाटता, अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. स्थानिक शेतकऱ्यांच्या मते, भिंतीवरील झाडांमध्ये रानडुकरांचेही वास्तव्य असल्याचे जाणवते. ही झाडे विनाशकारी असल्याचे धोका निर्माण होऊ शकतो, व परिणामी शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान होण्याची शक्यता आहे. या संदर्भात कुकसा, अंचळ,

जोगेश्वरी येथील शेतकऱ्यांनी अनेकवेळा चिंता व्यक्त केली होती. मात्र त्याकडे फारसे लक्ष दिले गेले नाही. या प्रकरणी रिसोड तालुका प्रतिनिधी नारायणराव आरू यांनी लघु पाटबंधारे उपविभागीय अभियंता खराटे यांच्याशी संपर्क साधला असता त्यांनी स्पष्ट केले की, 'हा तलाव मार्च २०२४ पूर्वी आमच्या अखत्यारीत नव्हता. नुकताच आमच्या विभागाकडे वर्ग करण्यात आला आहे. त्यामुळे यावर कारवाई करण्यासाठी आम्ही नथी उपलब्ध करून घेतला आहे. तसेच त्यांनी सांगितले की, 'सद्यस्थितीत पावसाळा असल्यामुळे काम सुरू करता

येणार नाही. मात्र संबंधित झाडे काढण्यासाठी निविदा प्रक्रियेला लवकरच सुरुवात होईल आणि फेब्रुवारी २०२६ मध्ये हे काम निश्चितपणे पूर्ण केले जाईल. त्यामुळे शेतकऱ्यांना दिलासा मिळेल. 'शेतकऱ्यांच्या सुरक्षेचा आणि धरणाच्या टिकावाचा प्रश्न ऐरणीवर असताना, २०२६ पर्यंतची ही प्रतीक्षा कितपत योग्य आहे, असा प्रश्न देखील उपस्थित होतो. तरी प्रशासनाकडून या कामासाठी तातडीने हालचाली सुरू होतील, अशी अपेक्षा शेतकरी आणि नागरिक व्यक्त करत आहेत.

मराठी भाषेला शब्दांची देणगी

स्वातंत्र्यवीर सावरकरांनी इंग्रजी शब्दांना मराठीत दिलेले पायांची शब्द आज रुळलेत. तसेच कार्य जंगलाच्या बाबतीत मारुती चितमपल्ली यांनीही करून ठेवले आहे. अरण्य आणि त्याभोवताल विणल्या गेलेल्या विश्वातील कितीतरी घटकांना चितमपल्ली यांनी आपल्या शब्दांमध्ये गुंफले आहे. पक्षी असोत? की वनस्पती, कितीतरी नवी नावे केवळ त्यांच्यामुळे मराठी साहित्यात नोंदली गेली आहेत. या मूळ तेलगू भाषिक माणसाने मराठीला सुमारे एक लाख शब्दांचा खजिना उपलब्ध करून दिला आहे. चितमपल्लींनी पक्षिशास्त्रातील अनेक संज्ञांचे मराठी नामकरण केले आहे. जसे

उल्लेखनीय संशोधन केले; आंतरराष्ट्रीय परिषदांमध्ये सहभाग आणि निबंधवाचन केले. सेवाकाळात आणि निवृत्तीनंतर अनेक संस्था, समित्या यांमध्ये सक्रिय सहभाग घेतला. राज्य वन्यजीव संरक्षण सल्लागार समिती, मराठी अभ्यासक्रम समिती (औरंगाबाद) चे ते सदस्य होते. तसेच महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळाचेही ते संचालक होते. **वन्यजीव लेखन** मारुती चितमपल्ली यांना त्यांच्या निसर्ग क्षेत्रातील अभ्यासामुळेच पक्षितज्ञ व निसर्गलेखक ही ओळख मिळाली. त्यांची अनेक पुस्तके प्रकाशित झाली. **पुरस्कार आणि सन्मान** पद्मश्री (२०२५) मारुती चितमपल्ली यांना भारती विद्यापीठाचा जीवनसाधना पुरस्कार मिळाला आहे. नागपूरच्या सिटिझन्स फोरमचा नागभूषण पुरस्कार (२००८) एस.डी. पाटील ट्रस्टचा ह्र्वासादार एस.डी. पाटील समाजसेवक पुरस्कार (२०१२) त्यांना सहकारमहर्षी (कै) शंकरा मोहिते पाटील प्रतिष्ठानचा सहकार महर्षी साहित्य पुरस्कारही मिळाला आहे. रानवाटा (१९९१) - ह्या पुस्तकाला ९१-९२ सालचा उत्कृष्ट साहित्यानिर्मितीचा राज्य पुरस्कार, भैरू रतन दमाणी साहित्य पुरस्कार व मृण्मयी साहित्य पुरस्कार मिळालेले आहेत. १९९३ साली या पुस्तकाची आकाशवाणी पुणे केंद्रावर वाचनासाठी निवड झाली होती तसेच पाठ्यपुस्तकात देखील यातील अरणी ही कथा होती. पुण्याची ऑर्डव्हेर फाउंडेशन ही संस्था २००६पासून निसर्ग संशोधनाचे किंवा निसर्ग संवर्धनाचे काम करणाऱ्या व्यक्तीला 'मारुती चितमपल्ली' यांच्या नावाचा निसर्गमित्र पुरस्कार देते.

उत्तरार्ध

शिवसेनेचा इतिहास आणि धडा शिकविण्याची गरज!

ज्या अजित पवार यांनी शिवसेनेतून बंडखोरी करणारे कधीही निवडून येत नाहीत, असे राणा भीमदेवी थाटात विधानसभा सभागृहात सांगितले आणि ज्या एकनाथ शिंदे यांच्या साथीदारांनी अजित पवार यांच्या बद्दल तक्रारी केल्या होत्या त्याच अजितदादांच्या नेतृत्वाखाली शरद पवार यांच्या पक्षातून बंड करीत फडणवीस शिंदे सरकार मध्ये जाऊन बसले.

एकनाथ, तू काय करणार आहेस? असे आनंद दिघे यांनी सांगतानाच एका खांद्यावर हिंदुत्व आणि एका खांद्यावर शिवसेना घेऊन तू वाटचाल कर, असा जणू आदेशच दिघेसाहेबांनी आपल्या पट्टिशिय म्हणवणाऱ्या एकनाथ शिंदे यांना दिला असल्याचा देखावा धर्मवीर २ मध्ये उभा केला आहे. प्रत्यक्षात आनंद दिघे काय होते? त्यांचे तत्त्व काय होते? बाळासाहेब ठाकरे यांच्या शिवसेनेची वाटचाल कशी झाली? २००२ साली नरेंद्र मोदी यांच्यावर बाळासाहेब ठाकरे यांनी अडवाणी यांच्या माध्यमातून अटलाबिहारी वाजपेयी यांच्याकरवी होणारी कारवाई रोखायला लावून नरेंद्र मोदी यांना वाचविले.

उत्तरार्ध

योगेश वसंत त्रिवेदी मुंबई. १८९२९३५३२१. (लेखक ज्येष्ठ राजकीय विश्लेषक आहेत)

१३ मे २०२२ रोजी शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी एकनाथ शिंदे यांच्या पुढाकाराने तयार झालेल्या धर्मवीर मुक्काम पोस्ट ठाणे चित्रपटाचे उद्घाटन केले आणि २० मे २०२२ रोजी एकनाथ शिंदे यांना विचारले की, एकनाथ, तुम्हाला मुख्यमंत्री व्हायचंय का ? तेव्हा ते एकदम आश्चर्यचकित होत नाही नाही असे म्हणू लागले.

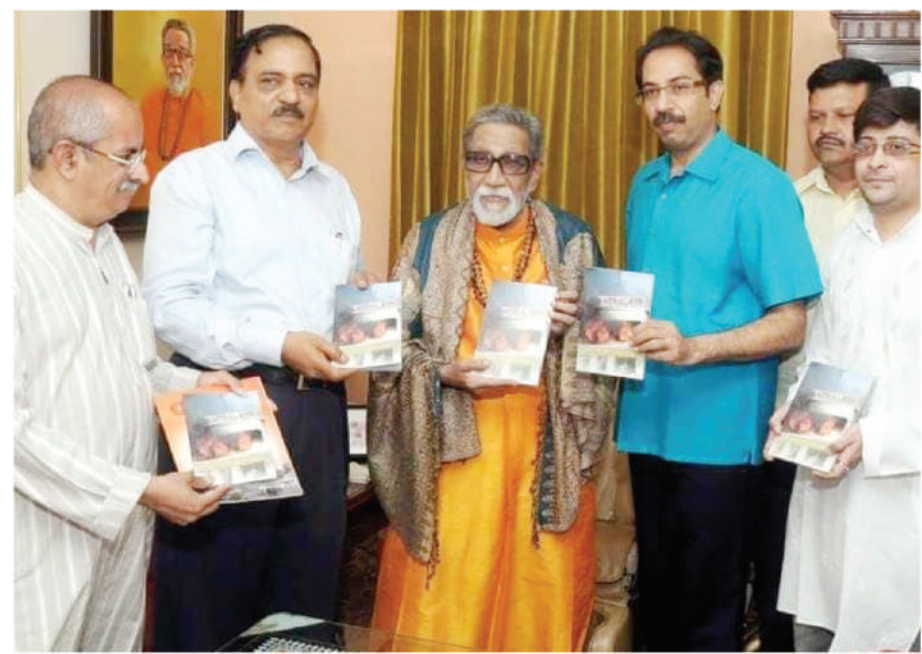
उद्धव ठाकरेंनी माज्यावर, माज्या मुलावर उपकार केले आहेत, मी त्या उपकारांची परतफेड करू शकत नाही, असे ठासून सांगितले. पण त्यांचे तर ठरलेलेच होते. त्यावरहुकूम पुढच्या चाली खेळल्या गेल्या. ५ डिसेंबर २०२४ रोजी मुख्यमंत्री पदावरून उपमुख्यमंत्री पदावर यावे लागले आणि पुन्हा एकदा देवेंद्र फडणवीस यांच्या नेतृत्वाखालील सरकार मध्ये नाखुशीनेच जावे लागले.

बाजपाईजी, नरेंद्र मोदी को होथ मत लगावो, मोदीको मत हटावो, मोदी गया तो समझो गुजरातसे बीजेपी गया इ आशा सुरूपष्ट शब्दांत हिंदुहृदयसम्राट शिवसेनाप्रमुख श्री. बाळासाहेब ठाकरे यांनी लालकृष्ण अडवाणी यांच्या मार्फत पंतप्रधान अटलबिहारी वाजपेयी यांना निरोप दिला. २००२ साली आदरणीय बाळासाहेब ठाकरे यांनी नरेंद्र मोदी यांना वाचविले. आदरणीय बाळासाहेब ठाकरे यांचे हे विधान आजही गुजरातच्या प्रत्येक निवडणुकीत ऐकविण्यात येते. त्याची परतफेड श्री उद्धव बाळासाहेब ठाकरे यांच्या नेतृत्वाखालील शिवसेना फोडून करताहेत काय ? असा संतप्त सवाल हिंदुस्थानातील तमाम हिंदू बांधव, मराठी माणूस आणि शिवसेनाप्रेमी जनता करीत आहे.

पुन्हा अजित पवार यांच्या कडून तुटपुंज्या निधीवर बोकवण होऊ लागली. तोंड दाबून बुक्क्यांचा मार सहन करावा लागत आहे. पण शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे आणि युवा सेना प्रमुख आदित्य ठाकरे यांच्या नावाने शिष्टाचार देण्याची अहममहिका लागली. बाळासाहेब ठाकरे असेत तर त्यांनी उद्धव ठाकरे यांना माफ केले नसते, त्यांनी कधी काँग्रेस बरोबर जाण्याचे धाडस केले नसते, अशा वलगा केल्या आहेत.

इतकेच नव्हे तर धर्मवीर २ च्या माध्यमातून धर्मवीर आनंद दिघे यांच्या सांगण्यावरून शिवसेना फोडली, असे भासविण्याचा, संभ्रम निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला आहे. राज ठाकरे यांनी स्वतंत्र संघटना काढली, शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे आणि युवा सेना प्रमुख आदित्य ठाकरे यांच्या नावाने शिष्टाचार देण्याची अहममहिका लागली. बाळासाहेब ठाकरे असेत तर त्यांनी उद्धव ठाकरे यांना माफ केले नसते, त्यांनी कधी काँग्रेस बरोबर जाण्याचे धाडस केले नसते, अशा वलगा केल्या आहेत. इतकेच नव्हे तर धर्मवीर २ च्या माध्यमातून धर्मवीर आनंद दिघे यांच्या सांगण्यावरून शिवसेना फोडली, असे भासविण्याचा, संभ्रम निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला आहे. राज ठाकरे यांनी स्वतंत्र संघटना काढली,

प्रसार करण्याच्या गोष्टी करीत आहेत. बारांवार शिवसेनेच्या पाटीत खंजीर खुपसणारे उद्धव ठाकरे यांच्यावर धोका दिल्याचा आरोप करताहेत. परंतु १९६६ चा व बाळासाहेब ठाकरे यांच्या विचारांनी भारलेला, भारावलेला हिंदू, मराठी माणूस कडवा शिवसैनिक हे कधी सहन करणार नाही. योग्यवेळी योग्य निर्णय घेणारच. सध्या सत्ताधारी उपभोगताहेत आणि सर्वसामान्य मराठी, हिंदू भोग भोगतोय. हेही दिवस निघून जातील. कुणीही अमरपट्टा घेऊन आलेला नाही. तूतस इतकेच ! जय महाराष्ट्र !!

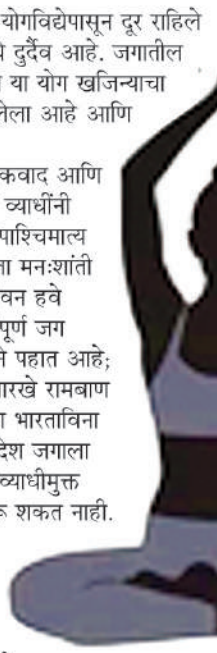
कावळ्यांच्या वसाहतीला इंग्रजीत रूकरी असा शब्द आहे. चितमपल्लींनी त्यासाठी काकागार हा शब्द योजला. तसेच हेरॉनरी (बगळे, ढोकरी ह्या पक्षांची वाण वसाहत) ला सारंगगार असा समर्पक शब्द मराठीत तयार केला आहे. रुस्टिंग प्लेससाठी रातनिवारा हा शब्द वापरला आहे. टणटणी (घाणेरी) चे रायमुनिआ (हिंदीभाषक) तर बहाव्याचे अमलताश हे नाव चितमपल्लींमुळे नागरी वाचकांस माहित झाले.

संशोधन आणि संस्थांमधील सहभाग

मारुती चितमपल्ली यांनी वने, वन्यप्राणी, वन्यजीव व्यवस्थापन, आणि पक्षि जगताविषयी

विसाव्या शतकाच्या प्रारंभी स्वामी विवेकानंद यांनी अमेरिकेतील सर्वधर्म परिषदेत सहभाग घेऊन भारतीय तत्त्वज्ञान आणि अध्यात्म यांची दिव्य गुढी उभारून भारताच्या गौरवशाली आणि वैभवशाली संस्कृतीची खरीखुरी ओळख संपूर्ण जगाला करून दिली. आपल्या याच गौरवशाली आणि वैभवशाली संस्कृतीचा भाग असलेल्या योगशास्त्राचे महत्त्व जगभरातील इतर देशांना आता पटलेले आहे. २१ जून हा आंतरराष्ट्रीय योग दिवस म्हणून जगभर साजरा केला जातो. गेली १ वर्षांहून अधिक काळ कोरोनामुळे संपूर्ण जगाला ग्रासलेले असताना आयुर्वेद, योग, प्राणायाम यांचा अवलंब केल्याने अनेकांना कोरोनावर मात करता आली. योगाचे असंख्य फायदे असून मन:शांती आणि निरोगी जीवन देणाऱ्या योगविद्येविषयी या लेखात थोडक्यात पाहूया. **जगाला मन:शांती आणि व्याधीमुक्त जीवन प्रदान करणारी योगविद्या!** भारतीय ऋषिमुनींच्या दैवी चिंतनातून, आत्मसाक्षात्कारातून आविष्कृत झालेली ही योगविद्या म्हणजे कोणताही धर्मभेद, जातीभेद, लिंगभेद न करता संपूर्ण मानवजातीचे कल्याण इच्छणारे एक ईश्वरी वरदानच आहे. संसाररूपी भट्टीत पोळलेल्यांना मन:शांती देणारी, व्याधीग्रस्तांना शारीरिक आणि मानसिक तापापासून मुक्त करणारी, योगसाधकांना जीव-शिव्याची भेट घडवून आणणारी, मानवाची मोक्षपदाची अंतिम इच्छा पूर्ण करणारी, ही योगविद्या आहे. आमच्या परोपकारी पूर्वजांनी जगाच्या कल्याणासाठी जतन करून ठेवलेला हा अनमोल खजिना आहे. अशा या अनमोल खजिन्याचे आम्ही वारसदार असून या योगभूमीत आम्ही जन्मलो, हे आमचे सौभाग्य आहे; पण असे असूनही बहुतेक

भारतीय आजही योगविद्येपासून दूर राहिले आहेत, हे आमचे दुर्दैव आहे. जगातील इतर राष्ट्रांनी मात्र या योग खजिन्याचा भरपूर लाभ घेतलेला आहे आणि घेत आहेत. भोगवाद, भौतिकवाद आणि अनेक प्रकारच्या व्याधींनी ग्रस्त असलेल्या पाश्चिमात्य राष्ट्रांतील जनतेला मन:शांती आणि निरोगी जीवन हवे आहे. यासाठी संपूर्ण जग भारताकडे आशेने पहात आहे; कारण योगविद्येसारखे रामबाण औषध असलेल्या भारताविना अन्य कोणताही देश जगाला मन:शांती आणि व्याधीमुक्त जीवन प्रदान करू शकत नाही. भारतीय योगविद्येमध्ये एवढे मोठे दिव्य सामर्थ्य आणि क्षमता आहे, याची विदेशी पंडितांनी प्रत्यक्ष अनुभूती अन् प्रचीती घेतलेली आहे. दुर्बल शरिराची कार्यक्षमता वाढवण्याचे सामर्थ्य योगाभ्यासामध्ये असणे रासायनिक विषारी खते आणि कीटकनाशके फवारून पिकवलेले कडधान्य, फळे, भाजीपाला आदी खाऊन स्वतःचे शरीर कळत-नकळत हळूहळू व्याधीग्रस्त होत जातले आहे. त्यामुळे स्वतःची शारीरिक आणि मानसिक दुर्बलता वाढली आहे, हे बहुतेकांना ठाऊकच नाही. अशा वेळी ही योगविद्या फारच उपयुक्त ठरते. विषारी द्रव्ये बाहेर टाकून दुर्बल शरिराची कार्यक्षमता वाढवण्याचे सामर्थ्य या

मन:शांती आणि निरोगी जीवन देणारी योगविद्या !

सौ. अंजली पाध्ये सनातन संस्था, नागपूर. ९९७५५३६९०३

असलेल्या जीवात्म्याची चराचरात असलेल्या अंगीकारला आहे.यात अनेक मुस्लिम परमात्म्याशी भेट घडवून आणणे, एकरूप होणे किंवा मिलन होणे अथवा समरस होणे, असा आहे. या सृष्टीतील ८४ लक्ष योनीला (जीवमात्राला) सृष्टीकर्त्या परमेश्वराकडून ऊर्जा पुरवली जाते. त्यामुळेच तुम्ही-आम्ही सर्व आता या क्षणापर्यंत जिवंत आहोत. या ऊर्जेलाच ह्याजीवात्मा-अंशात्मा म्हणतात. आमच्या भोगवादी वृत्तीमुळे, ह्यमीहणणाऱ्या

आरोग्यासाठी योगा, पारंपरिक खेळ व वृक्ष लागवड काळाची गरज

२२

संयुक्त राष्ट्र परिषदेत प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांनी २१ जून रोजी आंतरराष्ट्रीय योग दिवस साजरा करण्याचा प्रस्ताव ठेवला होता. त्यानंतर ११ डिसेंबर २०१४ ला संयुक्त राष्ट्र महासभेने दरवर्षी २१ जूनला आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून मान्यता देण्याचे मान्य केले आणि २१ जून २०१५ ला पहिले आंतरराष्ट्रीय योग दिन म्हणून साजरे केल्या गेले.

अवलंबली होती. आरोग्य रक्षणासाठी योगा व व्यायाम अती आवश्यक आहे. अत्याधुनिक युगात व बदलत्या काळानुसार मानवजातीला मनमोकळे पणाने बागडण्या करीता जग किंवा ग्राउंड अपुरे पडताना दिसतात. कारण आधुनिक युगात आपण कुठेही नजर फिरवली तर आपल्याला गगनचुंबी इमारती, कारखाने, उद्योगधंदे मोठ्या प्रमाणात दिसून येतात. अशा परिस्थितीत लहान-मोठी,आबाळ-वृद्ध खुल्या हवेत बागडू शकत नाही.परंतु शरीराला व्यायाम सुध्दा आवश्यक असतो. अशा वेळेला आपण योग,व्यायाम शाळा व जिमचा सहारा घेवून शरीराला सुहृद ठेवण्याचा प्रयत्न सर्व करतात. पुर्वी अनेक मातीतील खेळ खेळले जायचे व जखमा सुध्दा व्हायच्या परंतु या जखमा त्याच मातीने दुरुस्त सुध्दा व्हायच्या.

ठेवण्यासाठी व्यायाम अती आवश्यक आहे. योगाच्या सहाय्याने आपण घरबसल्या व्यायाम करू शकतो. आज जगातील १९० देशांनी योगाभ्यास करत आहेत.हा भारताचा मोठा मान आहे.कारण समाजातील प्रत्येक कुटुंबातील लहान-मोठे योगाभ्यास करून आपले आरोग्य सुहृद ठेवू शकतो. आजच्या परिस्थितीत मुल मुदील भविष्याच्या वाटचालीकरीता अभ्यात मग्न असतात आणि मनोरंजनाचे साधन म्हणून भारतासह जगातील ८० टक्के जगता मोबाईलच्या व कांप्युटरच्या आदीन झाल्याचे दिसून येते. यामुळे डोक्यावर ताण येणे, डोळे दुखणे, मेंदुवर परिणाम होणे इत्यादी अनेक विकार मोबाईलमुळे व कांप्युटरमुळे होतांना आपण पहातो. परंतु यावर निराकरण करण्याचे काम योगा करणे, व्यायाम करणे, जिमनॅस्टिक किंवा जिमच्या माध्यमातून शरिरयष्टी सुहृद ठेवणे अत्यंत गरजेचे आहे.

आपण योगाभ्यासचा विचार केला तर भारतात अनेक युगानु- युगपासून योगाभ्यास करत आहो. त्याचप्रमाणे भारताने योगाभ्यास जागतिक पातळीवर नेऊन जगाला व्यायामाची व शरिर सुहृद ठेवण्याची मोठी दीशा देण्याचे काम सुध्दा केले आहे.भारत जागतिक पातळीवर लोकांचे जीवन उंचावण्यासाठी नेहमीच प्रयत्नशील राहला आहे.

योग दिनाच्या निमित्ताने सर्वांनीच योगाभ्यास अंगीकारला पाहिजे. योग दीनाच्या निमित्ताने प्रदुषणावर मात करण्यासाठी प्रत्येकांनी घर तीथे झाड ही मोहीम राबवुन या दीवसाला आगळेवेगळे ऐतिहासिक महत्त्व देवून वृक्षारोपण केले पाहिजे. आरोग्यासाठी वृक्ष ही सर्वांसाठी संजीवनी आहे.

मनुष्याच्या आरोग्यासाठी योगाकरणे आवश्यक आहे. त्याच प्रमाणे ऑक्सिजनची मात्रा वाढविण्यासाठी वृक्षारोपण करणे अत्यंत गरजेचे आहे. याकडे मुख्यत्वेकरून प्रशासनाने लक्ष देण्याची गरज आहे. योग दिनाच्या निमित्ताने प्रशासने,शाळा, महाविद्यालये, एसटी स्टॅंड, संपूर्ण प्रशासकीय ठिकाणे, कारागृह या संपूर्ण ठिकाणी जागतिक योग दिनाच्या निमित्ताने वृक्षारोपण व्हायला हवे. यामुळे जागतिक विक्रम हॉईलच सोबत आरोग्याची जोपासना सुध्दा होईल.अशाप्रकारे योगासोबत आरोग्यासाठी वृक्षारोपण चळवळ पुढे नेली पाहिजे. कारण ह्या संपूर्ण बाबी मोठ्या प्रमाणात करावया हवी.

आहे. कारण आरोग्य हिच संपत्ती हा मुलमंत्र सर्वांनीच अंगीकारला पाहिजे. योग दिनाच्या निमित्ताने केंद्र सरकारने व राज्य सरकारने राष्ट्रीय खेळांना महत्त्व देवून व्यायाम करण्याची प्रवृत्ती जागृत करण्याची गरज आहे. जगातील प्राचीन संस्कृती भारतात आताही आहे. त्यामुळे आपल्याला योग परंपरेच्या माध्यमातून ती पहायला मिळते. त्यामुळे आज योगाभ्यास जगालासीत अनमोल रत्न व संजिवनी सिध्द होत आहे. याचा भारतीयांना अभिमान आहे.

रमेश कुण्णराव लांजेवार स्वतंत्र पत्रकार, नागपूर. ९९२६९९०७७९

महाराष्ट्रासह संपूर्ण भारतात साजरा होणार आहे. आजच्या परिस्थितीत ज्याप्रमाणे

योगासोबत योगाशांतीसाठी याचा मोठ्या प्रमाणात लाभ मिळतो. त्यामुळेच जगातील १९० देशांनी योगाला स्विकारले आहे. भारतातच नाही तर संपूर्ण जगात वाढते नवीन-नवीन आजार चिंतना विषय आहे. त्यामुळे योग साधना करून व्यायाम करणे तेवढेच आवश्यक

राज्यभरातील शाळांची होणार तपासणी

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २० :

उन्हाळ्याच्या सुटीनंतर पूर्व विदर्भातील जिल्ह्यात २३ जून पासून शाळा सुरू होणार असून शाळांमध्ये नियमांची अंमलबजावणी केली की नाही? याची झाडाझडती घेण्यात येणार आहे.

राज्यातील विविध जिल्ह्यात असलेल्या शाळांमध्ये बदलापूर येथील शाळेतील दोन चिमुरड्यांवर झालेल्या घटनेची पुनरावृत्ती होऊ नये यासाठी राज्यातील शाळांमध्ये सीसीटीव्ही, सुरक्षा रक्षक, तक्रार पेटी, कर्मचाऱ्यांची चारित्र्य पडताळणी यांची अंमलबजावणी करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.

लैंगिक गुन्ह्यांपासून बालकांचे संरक्षण करण्यासाठी कठोर उपाययोजना : तक्रार पेटी ठेवणे बंधनकारक

शाळा व्यवस्थापनाने निवर्माकडे दुर्लक्ष केल्याचे निदर्शनास आल्यास आधी समज देण्यात येणार असून जर अंमलबजावणीकडे शाळेतने कानाडोळा केला तर संबंधित शाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल, असा इशारा शालेय शिक्षण विभागाने दिला आहे.

काही महिन्यांपूर्वी राज्यातील बदलापूर येथील एका खासगी शाळेत दोन चिमुरड्यांवर अत्याचाराची घटना घडली होती. या घटनेनंतर महायुती सरकारवर जोरदार हल्लाबोल करण्यात आला. या प्रकरणातील संशयित आरोपी अक्षय शिंदेचा एनकाऊंटर झाला आणि न्यायालयाने या घटनेवर महायुती

सरकारवर ताशेरे ओढले होते.

घटनेची दखल घेत पुन्हा राज्यात अश्या घटनेची पुनरावृत्ती होऊ नये आणि विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षेसाठी राज्य शालेय शिक्षण विभागाने कठोर पावले उचलली आहेत.

अत्याचाराची माहिती

पोलिसांना कळवणे बंधनकारक

लैंगिक गुन्हांपासून बालकांचे संरक्षण कायदा २०१२ हा केंद्र शासनाचा कायदा व सदर कायद्याखालील नियमावली केंद्र शासनाने १४ नोव्हेंबर २०१२ पासून लागू केलेली आहे. या अधिनियमाच्या प्रयोजनासाठी १८ वर्षे वयोगटापर्यंतच्या व्यक्तीस बालक

म्हणून समजण्यात आले आहे.

मुलांवर लैंगिक अत्याचार झाल्याची माहिती आल्यास संबंधित शैक्षणिक संस्था व्यवस्थापन, शिक्षक व शाळा यांनी अधिनियमातील तरतुदीनुसार स्थानिक पोलीस स्टेशन अथवा विशेष किशोर पोलीस पथक यांना कळविणे बंधनकारक असणार आहे.

विद्यार्थ्यांवर अत्याचार झाल्यास

तक्रार करावी

शाळेतील विद्यार्थ्यांवरील होणाऱ्या अत्याचाराची तक्रार पास्को इ-बॉक्स व चिराम या ॲपवर करणे यासाठी विद्यार्थ्यांना मदत करणे आवश्यक ठरणार आहे.

सर्व शाळा परिसरात कंपाऊंड वॉल, सकाळ, दुपारी व शाळा सुटताना विद्यार्थ्यांच्या उपस्थितीची नोंद घ्यावी, विद्यार्थी अनुपस्थित असल्यास पालकांना मेसेज करावा, विद्यार्थ्यांचे समुपदेशन करावे, कर्मचाऱ्यांची चारित्र्य पडताळणी करणे बंधनकारक आहे.

विद्यार्थी ज्या बसमधून ये-जा करणार त्या बसचालकाची पडताळणी, बसमध्ये जीपीएस प्रणाली बसवणे, प्रसाधनगृह व स्वच्छतागृहांची नियमित स्वच्छता ठेवणे आदी गरजेचे आहे. शिक्षण विभागासह इतरही काही विभाग आता शाळांवर लक्ष ठेवून असतील आणि तपासणी करतील.

पुण्यात वारकऱ्यांचे आगमन सुरू

■ वृत्तसंस्था, पुणे, दि. २० :

संत तुकाराम महाराज आणि संत ज्ञानेश्वर महाराजांच्या पालख्यांच्या प्रस्थानानंतर आता पंढरपूरकडे जाणाऱ्या वारकऱ्यांनी पुण्यात दाखल होण्यास सुरुवात केली आहे. पायी वारी करत असलेले हजारो वारकरी शहरातील विविध भागात पोहोचत असून, पुण्यात उत्साहाचे आणि भक्तीमय वातावरण निर्माण झाले आहे.

संत तुकाराम महाराजांच्या पालखीच्या आगमनानंतर पिंपरीतील भक्ती-शक्ती

चौकात 'अर्थ' आणि 'पिंपी' या दोन संस्थांनी स्वच्छता मोहीम हाती घेतली आहे. पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेच्या सहकार्याने ही मोहीम राबवण्यात येत आहे.

वारीनंतर निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याचा प्रश्न गंभीर असतो, हे लक्षात घेऊन 'स्वच्छता हा खरा धर्म आहे' या संत गाडगे महाराजांच्या तत्वाला अनुसरून हा उपक्रम राबवला जात आहे. यामध्ये दोन्ही संस्थांचा १५० महिला स्वयंसेवक सहभागी होणार आहेत.

'अर्थ' एनजीओच्या सीईओ प्रविणा कलमे आणि 'पिंपी' च्या संस्थापक पूनम भटेशी यांच्या नेतृत्वाखाली हा उपक्रम राबवला जात आहे.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदींच्या 'स्वच्छ भारत अभियान'ला सहकार्य करण्याच्या हेतूने तसेच विठोबाप्री भक्ती आणि सामाजिक जाणिवेची अभिव्यक्ती म्हणून ही मोहीम महत्त्वाची असल्याचे त्यांनी माध्यमांशी बोलताना सांगितले. भक्तीसोबत पर्यावरणाची जबाबदारी जपण्याचा संदेशही यातून दिला जात आहे.

राज्याच्या शिक्षण धोरणाचा एक भाग म्हणून पहिली इयत्तेपासून हिंदी विषय सर्व शाळांमधून सक्तीचा करण्याचा अतार्किक निर्णय राज्याच्या शालेय शिक्षण मंत्र्यांनी अचानक जाहीर केला आणि लागलीच महाराष्ट्राच्या मायबोली मराठीला दुय्यम लेखून हिंदीला महत्त्व देणाऱ्या या निर्णयविरोधात सर्व स्तरातून कडाडून विरोध होऊ लागलेला आहे. सर्व शाळांमधून सक्तीच्या हिंदीच्या या निर्णयबद्दलच जेष्ठ शिक्षणतज्ज्ञ डॉ. वसंत काळगाडे यांच्याशी आजचा साप्ताहिक संवाद.

पहिलीपासून हिंदी भाषेला नेमका विरोध का आहे ?

○ महाराष्ट्र वगळता गुजरात, आंध्र प्रदेश, केरळ, तामिळनाडू, बिहार अशा कोणत्याही राज्यांमध्ये हिंदी भाषेची सक्ती नाही. मग हिंदी हि राष्ट्रभाषा नसताना आणि केवळ एका उराविक राज्याची भाषा असताना आपल्या मातृभाषेला डावलून हिंदी भाषेलाच सक्ती आणि तीही महाराष्ट्रातच का ? हा खरा मार्मिक प्रश्न आहे.

शासन निर्णयामध्ये अनिवार्य हा शब्द वगळण्यात आला आहे म्हणजेच सरकारला छुऱ्या पद्धतीने हिंदीची सक्ती करायची आहे. राज्य अभ्यासक्रम आराखड्यात पहिलीपासून तिसरी भाषा हिंदी शिकविण्याचा कुठेही उल्लेख नाही. म्हणूनच या धोरणाला सर्वांचा विरोध आहे.

हिंदी भाषेची सक्ती करण्यामागे राज्याच्या शिक्षण विभागाचा नेमका हेतू काय आहे ?

○ लहान मुले नव्या गोष्टी पटापट शिकतात. विशेषतः नवीन भाषा मुलं अगदी पटकन आत्मसात करतात. मराठी आणि इंग्रजी या माध्यमांच्या खेरीज अन्य म्हणजे उर्दू, कन्नड, गुजराथी, हिंदी आदी माध्यमांच्या विद्यार्थ्यांना पहिलीपासून त्यांची

: साप्ताहिक संवाद :
पहिली पासून हिंदीला विरोधच हवा

माध्यम भाषा मराठी आणि इंग्रजी या तीन भाषा शिकवल्या जात आहेत. त्यामुळे मराठी आणि इंग्रजी या शाळेमध्येल विद्यार्थ्यांसाठी तिसरी भाषा हिंदी सक्तीने आणली जात आहे. हाच शिक्षण विभागाचा हेतू आहे मात्र तो चुकीचा आहे.

मातृभाषेतून शिक्षण या सरकारच्या उपक्रमाची हिंदीच्या सक्तीमुळे वाट लागणार का ?

मिल्टेनी बायोटेक आणि बीआयआरएसीत जीन थेरपी परिसंस्थेकारिता सामंजस्य करार

भारताच्या अत्याधुनिक बायोथेरप्युटिक्समधील नेतृत्वाला बळकट करण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल उचलत, मिल्टेनी बायोटेक इंडिया प्रायव्हेट लिमिटेड आणि बायोटेक्नॉलॉजी इंडस्ट्री रिसर्च असिस्टन्स कौन्सिल यांनी इक्व्हाइटरीनल कन्व्हेन्शन २०२५ दरम्यान एक धोरणात्मक समजुतीचा करारावर स्वाक्षरी केली.

टेकड्यांमध्ये उभे आहे आणि मुख्य गेट, डुंगर दरवाजापर्यंत जाणारे खडे रस्ते.

हा किल्ला अरवली पर्वत रंगेत चील का तीला (ईंग्लिश टाईड) वर स्थित आहे, माओठा तलाव आणि आमेर किल्ला दिसतो.

दिवा बुर्ज, मध्ययुगीन काळातील एक रचना आणि 'चील का तीला' नावाचा टेहळणी बुरूज हे लोकप्रिय पर्यटन आकर्षणे आहेत जे तुम्हाला संपूर्ण शहराचे विलोभनीय दृश्य देतात.

ही परिषद याच आठवड्यात बॅंस्टनमध्ये सुरू झाली आहे. यामध्ये बहुआयामी सहकार्याची रूपरेषा मांडण्यात आली आहे, ज्याचा उद्देश भारताच्या सेल आणि जीन थेरपी क्षमतेला पुढे नेणे हा आहे. या सहकार्याच्या माध्यमातून क्षमता निर्माण, क्लिनिकल संशोधनाला चालना देणे आणि स्थानिक पातळीवर सेल थेरपीजचे उत्पादन करून अपूर्ण वैद्यकीय गरजांवर उपाय शोधणे यावर भर दिला जाणार आहे. या ऐतिहासिक कार्यक्रमाचा एक भाग म्हणून, मिल्टेनी बायोटेक इंडिया यांना BIRAC आणि जैवतंत्रज्ञान विभाग यांच्या वरिष्ठ प्रतिनिधींसह इंडिया पॅक्लिफायनचे उद्घाटन करण्याचा सन्मान मिळाला.

या भागीदारीद्वारे, मिल्टेनी बायोटेक आणि BIRAC यांचे उद्दिष्ट CGT उत्पादन, विश्लेषण आणि गुणवत्ता नियंत्रण या क्षेत्रांमध्ये डॉक्टर, संशोधक आणि तंत्रज्ञ यांच्यासाठी संरचित प्रशिक्षण आणि क्षमता-विकास कार्यक्रम राबवून राष्ट्रीय क्षमता निर्माण करणे आणि वैज्ञानिक कौशल्य विकसित करणे, भारतामध्ये अपूर्ण वैद्यकीय गरजांवर उपाय शोधण्यासाठी, विशेषतः कर्करोग, स्वयंप्रतिरक्षात्मक आजार आणि दुर्मिळ आजारांमध्ये, पुढील पिढीच्या उपचारांवर लक्ष केंद्रित करून शैक्षणिक संस्था आणि मल्टी-सेंटर अभ्यासांचे सह-विकास माध्यमातून ट्रान्सलेशनल रिसर्च उपक्रम विस्तारणे, मिल्टेनीचे विलनीएमएसीएस प्रॉडिजी सारखे स्वयंचालित उत्पादन प्लॅटफॉर्म वापरून भारतभर पॉईंट-ऑफ-केअर केंद्रे स्थापन करणे, जेणेकरून वैयक्तिकृत उपचार अधिक किफायतशीर आणि मोठ्या प्रमाणावर सहज उपलब्ध होतील हे आहे.

■ ■ ■

तेजस्वी घोसाळकर यांचा भाजप प्रवेश निश्चित?

■ महासागर प्रतिनिधी
मुंबई, दि. २० :

शिवसेना उद्धव बाळासाहेब ठाकरे पक्षाचे नेते विनोद घोसाळकर यांच्या स्नुषा तेजस्वी घोसाळकर यांची मुंबई जिल्हा बँकेच्या संचालक मंडळावर नियुक्ती झाली आहे.

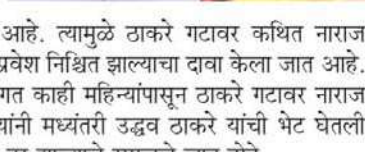
त्यामुळे ठाकरे गटावर कथित नाराज तेजस्वी यांचा भाजपमध्ये प्रवेश निश्चित झाल्याचा दावा केला जात आहे.

तेजस्वी घोसाळकर या गत काही महिन्यांपासून ठाकरे गटावर नाराज असल्याची चर्चा आहे. त्यांनी मध्यंतरी उद्धव ठाकरे यांची भेट घेतली होती. त्यात त्यांची नाराजी दूर झाल्याचे समजले जात होते.

पण शुक्रवारी अचानक त्यांची मुंबई जिल्हा बँकेच्या संचालकपदी नियुक्ती झाल्याने त्या भाजपच्या वाटेवर असल्याची चर्चा नव्याने सुरू झाली. भाजप नेते प्रवीण दरेकर यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, दिवंगत अभिषेक घोसाळकर हे मुंबई बँकेच्या संचालकपदी होते. त्यांच्या जागी आता त्यांच्या पत्नी तेजस्वी यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे.

प्रवीण दरेकर यासंबंधी म्हणाले, अभिषेक घोसाळकर हे मुंबई बँकेचे संचालक होते. त्यांच्या हत्येनंतर रिक्त झालेल्या जागेवर नेमणूक करण्याचा अधिकार संचालक मंडळाला असतो. त्यानुसार सद्भावना म्हणून संचालक मंडळाने एकमताने तेजस्वी घोसाळकर यांची संचालक म्हणून बँकेवर नियुक्ती केली. ही रिक्त जागा भरणे कायदेशीररित्या क्रमप्राप्त होते. त्यानुसार ही नियुक्ती करण्यात आली आहे.

उल्लेखनीय बाब म्हणजे मुंबई बँक ही मुंबईतील सहकार क्षेत्रातील एक अग्रणी बँक आहे. या बँकेच्या संचालक मंडळावर भाजप, राष्ट्रवादी काँग्रेस, शिवसेना ठाकरे गट आदी विविध पक्षांचे नेते आहेत. पण तेजस्वी घोसाळकर यांची नियुक्ती ऐन मुंबई महापालिका निवडणुकीच्या तोंडावर करण्यात आल्यामुळे भाजपने तेजस्वी यांच्या माध्यमातून उद्धव ठाकरे यांना झटका देण्याची व्युहचरणा आखल्याचे स्पष्ट होते.

विघातक शक्तींचा वारीत हस्तक्षेप?

■ वृत्तसंस्था, पुणे, दि. २० :

महाराष्ट्राच्या कानाकोपऱ्यातील लाखो वारकऱ्यांचा समावेश असलेली पंढरपूर वारी सुरू झाली आहे. पण गेल्या काही वर्षांपासून देवाला न मानणाऱ्या नास्तिक संघटनांचे पदाधिकारी-सदस्य, हिंदूंच्या देवी देवतांना शिवीगाळ करणाऱ्या संघटनांचे अनुयायी, लोकायतसारखी नक्षलवादी व्यक्तींना सहकार्य करणारी संस्था व तत्सम संघटना वारीत दाखल होत आहेत. पंढरपूर वारीमध्ये विघातक शक्ती हस्तक्षेप करण्याबाबत पोलिस आयुक्तांना लेखी पत्र तुषार दामगुडे यांनी पोलिस आयुक्त अमितेश कुमार यांना दिले आहे.

दामगुडे म्हणाले, यादिकाणी घडलेला एक हिंसाचार राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय पातळीवर दखलपात्र होऊ शकतो याची पोलिसांनी दखल घ्यावी. पालखी सोहळ्यात पोलिसांकडून कडक बंदोबस्त ठेवावा, अनुचित प्रकार होणार नाही, याकडे लक्ष पुरविण्याची मागणी त्यांनी केली आहे.

मृत्यूनंतरही भोगाव्या लागताहेत नरक यातना

■ नरेश भार्गव, आष्टी शहीद, दि. २० :

मृत्यूनंतर स्मशानभूमिपर्यंतचा अखेरचा प्रवास सुखकर व्हावा, अशी अपेक्षा तिरुटीवरचे कलेवर बाळगत नसले तरी ते घेवून जाणारे मात्र निश्चितच बाळगतात. परंतु, वर्धा जिल्ह्याच्या कारंजा घाटगे तालुक्यातील सुसुंद्रा हेटी येथील गावकऱ्यांच्या नशिबी तेही नाही.

पावसाळ्याच्या दिवसात गावात येणारा आणि स्मशानभूमिकडे जाणारा एकमेव मार्ग पाण्याखाली राहत असल्याने मृत्यूनंतरही त्या पांथीवाची फरफटच होते.

सुसुंद्रा हेटी हे अंदाजे २०० लोकसंख्येचे आदिवासी खेडे गाव आहे. त्या गावांमध्ये जाण्या-येण्याकरिता एकमेव रस्ता असून याच रस्त्याने गावातील जवळपास २५ ते ३० विद्यार्थी जिल्हा परिषद शाळा सुसुंद्रा व संत भाकरे महाराज विद्यालय सुसुंद्रा येथे शिकण्याकरिता येतात. पावसाळ्यातील चार महिन्यांच्या कालावधीत फक्त दोनच महिने हे विद्यार्थी शाळेत येऊ शकतात.

शाळेतून परतीच्या वेळेला जर आभाळ किंवा पाऊस आला तर यांना नाल्याचा पूर उतरेपर्यंत तीन-चार तास कधी कधी दिवसभर पूर उतरेपर्यंत सुसुंद्रा येथे थांबावे लागते. मुले घरी येईपर्यंत पालकांच्या जीवात जीव नसतो. त्यांचे सतत शाळेतील शिक्षकांशी संपर्क सुरू असते. सुसुंद्रा या गावाची स्मशानभूमी याच हेटी रोडवर आहे. पावसाळ्यात अत्यंत विधी करताना सर्वांना जीव मुठीत घेऊन रस्ता पार पाडावे लागतात. या दिवसांमध्ये कुणी आपल्या अंतिम प्रवासाला जाऊच नये असे येथील लोकांना

अपघातग्रस्त विमानाच्या खरेदीबाबत कॅगचा होता आक्षेप

नाना पटोलेंकडून प्रफुल्ल पटेलकांडे अंगुलीनिर्देश

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. २० :

तत्कालिन केंद्रीय मंत्री प्रफुल्ल पटेल यांच्या कार्यकाळात विमानांच्या खरेदीबाबत लेखा व परीक्षण अहवालात आक्षेप घेण्यात आले होते. त्यावेळी खरेदी झालेल्या विमानांपैकी एक विमान अहमदाबादत दुर्घटनाग्रस्त झाले. केंद्र सरकारने या अपघाताची नैतिक जबाबदारी स्वीकारावी, अशी मागणी काँग्रेसचे माजी प्रदेशाध्यक्ष नाना पटोलें यांनी केली.

अहमदाबाद येथे झालेल्या विमानाची खरेदी २०११-१२ मध्ये झाली. कॅगने या खरेदीत गडबड असल्याचा ठपका ठेवला होता. कॅगच्या अहवालात प्रफुल्ल पटेल यांच्यावर ताशेरे ओढण्यात आले होते. आता पटेल हे मोदी सरकारसोबत आहेत. विमान अपघाताची जबाबदारी सरकारने घेतली पाहिजे, असेही ते म्हणाले.

पटोलें नागपूर पत्रकार क्लब येथे शुक्रवारी बोलत होते. काँग्रेस सरकारच्या काळात रेल्वे अपघात किंवा इतर दुर्घटना घडल्यास राजीनामा मागणारे भाजपचे नेते देशात विमान, हेलिकॉप्टर, रेल्वे, रस्ता अपघात शेकडो लोकांचे प्राण जात आहे. परंतु त्यांची जबाबदारी घेण्यास तयार नाही, असेही ते म्हणाले.

मतांची चोरी लपवण्यासाठी नियमात बदल

मतांची चोरी लपवावी म्हणून सीसीटीव्ही फुटेज उमेदवारांना उपलब्ध करून देणारा निवडणूक

राज्यातील निवडणुकीत गडबड झाल्याचे प्रकरण

उच्च न्यायालयात गेले. पंजाब व हरियाणा उच्च न्यायालयाने निवडणूक प्रक्रियेचे सर्व सीसीटीव्ही फुटेज संबंधितांना उपलब्ध करून देण्याचे आदेश दिले.

या निर्णयामुळे मतांची चोरी उघडकीस येईल म्हणून ही बाब निवडणूक आयोगाने केंद्र सरकारला कळवली. उच्च न्यायालयाच्या निकालास ४८ तास होत नाही तोच केंद्र सरकारने नियम क्रमांक ९३ मध्ये बदल केला.

केंद्र सरकारने निवडणूक आचारसंहितेत बदल करून निवडणुकीची काही कागदपत्रे सार्वजनिक न करण्याचा निर्णय घेतला. त्यामुळे कॅमेरा आणि वेबकाॅम्स फुटेज सार्वजनिक करण्यास मनाई करण्यात येत आहे.

अशाप्रकारे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, केंद्रातील सरकार आणि निवडणूक आयोगाने लोकशाहीची थड्डा चालवली आहे. मतांची चोरी करायची आणि ती लपवण्याची व्यवस्था केली आहे, असेही ते म्हणाले.

राज ठाकरे- फडणवीस यांची मिलीभगत

हिंदीची सक्ती ही आगामी महापालिका, नगरपालिका आणि जिल्हापरिषद निवडणुकीच्या पार्श्वभूमीवर राजकीय लक्ष विचलित करण्याची योजना आहे, असा आरोप काँग्रेस नेते नाना पटोलें यांनी केला आहे. ही मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस आणि मनसे अध्यक्ष राज ठाकरेंची मिलीभगत असल्याचेही त्यांनी म्हटले आहे.

पटोलें पुढे बोलताना म्हणाले की, मराठी भाषेची संस्कृती जपलीच पाहिजे. पहिलीपासून विद्यार्थ्यांवर हिंदीचे ओझे नसावेच, याबाबत दुमत नाही; पण हिंदी भाषेचा वाद हा शैक्षणिक मुद्दा न करता त्याला राजकीय स्वरूप देण्यात आले आहे. सरकारने काही दिवसांपूर्वी पहिलीपासून हिंदी अनिवार्य करणार नाही, असे सांगितले, पण मुख्यमंत्र्यांनी राज ठाकरेंची भेट घेताच वादग्रस्त जीआर कसा निघाला ? नाना पटोलें म्हणाले की, आगामी स्थानिक स्वराज्य संस्था निवडणुकांमध्ये मतविभाजन करून त्याचा फायदा भाजप व मनसेला व्हावा, हा यामागे हेतू असून मी मारल्यासारखे करतो, तू रडल्यासारखे कर, असा प्रकार आहे. या मुद्यामागे महायुती सरकारचे राजकारण असून फडणवीस-राज ठाकरे या दोघांनाही विद्यार्थी शिक्षण व भाषा याबद्दल काहीही देणेघेणे नाही, असेही ते म्हणाले.

राज्य सरकारचा निषेध सात हजारांवर शाळांचा वेगळा निर्णय

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. २० :

दीर्घ सुट्यांचा आनंद उपभोगून शाळेत येणाऱ्या बालकांना शाळा हवीहवीशी वाटावी, यासाठी नव्या शैक्षणिक वर्षाच्या पहिल्या दिवशी ह्यशाळा प्रवेशोत्सव साजरा करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला.

मात्र, शिक्षणसंस्थाचालकांच्या मागण्यांकडे राज्य शासन हेतुपुरस्सर सातत्याने दुर्लक्ष करत असल्याचा आरोप करत विदर्भातील सात हजारांवर शाळांनी ह्यशाळा प्रवेशोत्सवाबद्दल बहिष्कार टाकत २३ जूनपासून शाळा सुरू न करण्याचा ठाम निर्णय घेतला आहे. महाराष्ट्र राज्य शिक्षण संस्था महामंडळांचे सरकारवाह रविंद्र फडणवीस यांनी शुक्रवारी पत्रकार परिषदेत ही माहिती दिली.

शिक्षणसंस्था महामंडळांच्या शाळा न सुरू करण्याचा निर्णय घेत प्रवेशोत्सवाबद्दल बहिष्कार टाकला आहे. त्यासंदर्भात मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांना निवेदनाद्वारे आधीच कळविण्यात आले आहे, असे रविंद्र फडणवीस म्हणाले. या

निवेदनात स्पष्ट करण्यात आले आहे की, शिक्षण विभागाशी संबंधित अनेक गंभीर प्रश्न शासनाकडे प्रलंबित असून त्याबाबत वेळोवेळी पत्रव्यवहार आणि निवेदनांद्वारे पाठपुरावा करूनही ठोस निर्णय घेण्यात आलेला नाही.

निवेदनात मालमत्ता करातून शैक्षणिक संस्थांना सूट, अनुदानित शाळांना निवासी वीज दर, सौर ऊर्जा सुविधा विनामूल्य देणे, शिक्षण हक्क कायदाअंतर्गत शाळांना एकदाच कायमस्वरूपी मान्यता देणे, आरटीई अंतर्गत विद्यार्थ्यांच्या शुल्क प्रतिपूर्तीचे थकीत २४०० कोटी रुपये शासनाने त्वरीत वितरित करणे आणि लिपिक व चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांची नियुक्ती यांसारख्या मागण्या नमूद करण्यात आल्या आहेत. तसेच, १५ मार्च २०२५ च्या अन्यायकारक संघ मान्यतेचा आदेश तातडीने रद्द करण्याचीही मागणी करण्यात आली आहे.

महामंडळांने स्पष्ट इशारा दिला आहे की, जर शासनाने वेळेेत योग्य प्रतिसाद दिला नाही, तर नवीन शैक्षणिक सत्रात विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशापासून ते वर्गाशिक्षणापर्यंत सर्व प्रक्रिया रोखण्यात येईल.

येथे जाण्याकरिता रहदारीचा मार्ग नव्हता, सामाजिक न्याय विभाग व आर्थिक बजेट या हेडमधून सुसुंद्रा ते हेटी व आजूबाजूच्या गावाला जोडण्यासाठी रस्ता खडीकरण ते काही भागातील डांबरीकरण व समाज मंदिराकरिता २० लाख, ६० लाख व १५ लाख निधी आमदार असताना मी दिला. परंतु स्मशानभूमीत जाण्याकरिता मध्ये नाला असून, रस्त्याकरिता शासनाकडे जागा नाही. शेतातून जाण्यासाठी मार्ग काढण्याकरिता रस्ता व पूलाचे प्रयोजन होते. परंतु आमच्या कुटुंबाला शासकीय नोकरी द्या, भूसंपादनाचा योग्य मोबदला द्या अशा नानाविध मागण्या गावकऱ्यांकडून पुढे आल्याने हा मार्ग होऊ शकला नाही. स्मशानभूमीवर प्रेत नेण्याकरिता आजही नाट्यातून जावे लागते ही विदारक परिस्थिती आहे, शाळकरी मुलांनाही अडचणी आहेत, अशी खंत माजी आमदार तथा विधान परिषद सदस्य दादाराव केचे व माजी जि. प. अध्यक्ष सरिता गाखरे यांनी प्रतिनिधींशी बोलताना व्यक्त केली. या संदर्भात उपसरपंच राहुल फुले यांचेशी संपर्क साधला असता त्यांचा भ्रमणध्वनी बंद होता.

मनोमन वाटते. मरणोपरांतही इथला संघर्ष संपत नाही.

यापूर्वी अनेक निवेदने देऊन राज्यकल्यांना हा पूल आणि पक्का रस्ता व्हावा अशी सद्बुद्धी सुचली नाही, ही खरी शोकांतिका आहे. येथील ग्रामस्थांनी आशा, अपेक्षा सोडलेल्या आहे. विद्यार्थ्यांच्या होणाऱ्या शैक्षणिक नुकसानीला

जबाबदार कोण ? असा प्रश्नही विचारला जात आहे. शेकडो हेक्टर शेती याच मार्गातून असल्याने शेकड्यांना मोठा गंभीर प्रश्न असून, जगण्याकरिता आवश्यक असणारे किराणा इतर वस्तू आणणे कठीण झालेले आहे. गरोदर महिलांना चार महिने आधीच माहेरी पाठवावे लागते.

चला पर्यटनाला किल्ले जयपूर

: संकलन व संयोजन :

सुबोध रणशेवरे, ९८३३१४६३५६

subodh.raneshvare @rediffmail.com